

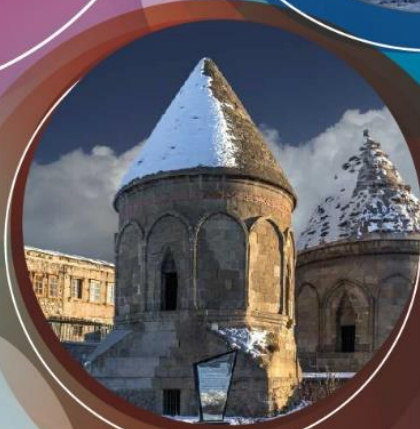
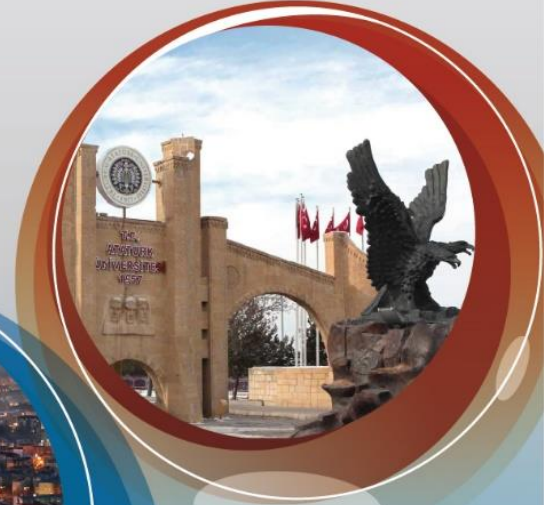
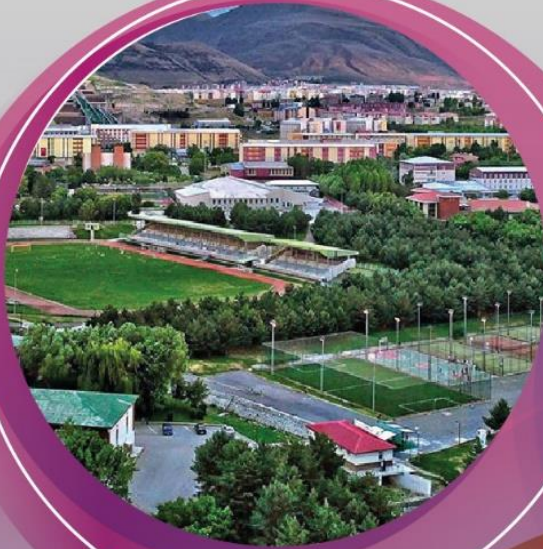
20. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi
10-12 KASIM 2022-ERZURUM

Atatürk
Üniversitesi

BİLDİRİ KİTABI

20. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi
10-12 KASIM 2022-ERZURUM

Aile Hekimliği Akademisi yayınıdır.
Kasım 2022

Aile Hekimliği Akademisi © 2022 Her hakkı saklıdır

EDİTÖR

PROF. DR. VİLDAN MEVSİM

EDİTÖRLER KURULU

PROF. DR. OKAY BAŞAK
PROF. DR. NAFİZ BOZDEMİR
POF. Dr. DİLEK GÜLDAL
PROF. DR. SERAP ÇİFCİLİ
PROF. DR. ERKAN MELİH ŞAHİN
PROF. DR. CAHİT ÖZER
PROF. DR. BEKTAŞ MURAT YALÇIN
DOÇ. DR. FATİH ÖZCAN

Kongre Eş Başkanları

Prof. Dr. Yasemin Çayır
Doç. Dr. Fatih Özcan

Merkez Düzenleme Kurulu

Üyeler:

Prof. Dr. Okay Başak
Prof. Dr. Nafiz Bozdemir
Prof. Dr. Dilek Güldal
Prof. Dr. Vildan Mevsim
Prof. Dr. Cahit Özer
Prof. Dr. S. Serap Çifçili
Prof. Dr. Bektaş Murat Yalçın
Prof. Dr. Erkan Melih Şahin

Yerel Düzenleme Kurulu

Başkan:

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Bayraktar

Sekreter:

Dr. Öğr. Üyesi Suat Sincan

Üyeler:

Prof. Dr. Turan Set
Doç. Dr. Cüneyt Ardıç
Doç. Dr. Kenan Taştan
Dr. Öğr. Üyesi İdeal Beraa Yılmaz Kartal
Dr. Öğr. Üyesi Esra Çınar Tanrıverdi
Dr. Öğr. Üyesi Ersan Gürsoy
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Akif Nas
Uzm. Dr. Pınar Gürsoy Güven
Arş. Gör. Dr. Merve Yiğit Oğuz

Teknik Kurul

Kurul Başkanı:

Dr. Öğr. Üyesi Yücel Uysal

Üyeler:

Uzm. Dr. Yahya Utlı
Uzm. Dr. Hüseyin Karagöz
Araş. Gör. Dr. İsmail Cebeci
Araş. Gör. Dr. Oğulcan Çöme
Araş. Gör. Dr. Enes Ramazan Eren

Medya ve İletişim Kurulu

Kurul Başkanı:

Doç. Dr. Özden Gökdemir

Üyeler:

Uzm. Dr. Olgu Aygün
Uzm. Dr. Genco Görgü

Bilimsel Kurul

Kurul Başkanı: Prof. Dr. Vildan Mevsim

Üyeler:

Prof. Dr. Arzu Uzuner	Doç. Dr. Kenan Topal
Prof. Dr. Ayşe Ferdane Oğuzöncül	Doç. Dr. Mahcube Çubukcu
Prof. Dr. Bektaş Murat Yalçın	Doç. Dr. Makbule Neslişah Tan
Prof. Dr. Cahit Özer	Doç. Dr. Elif Deniz Şafak
Prof. Dr. Çiğdem Apaydın Kaya	Doç. Dr. Esra Meltem Koç
Prof. Dr. Erol Aktunç	Doç. Dr. Fatih Özcan
Prof. Dr. Hülya Akan	Doç. Dr. Hatice Kurdak
Prof. Dr. Kamile Marakoğlu	Doç. Dr. Nagihan Yıldız Çeltek
Prof. Dr. Nafiz Bozdemir	Doç. Dr. Nil Tekin
Prof. Dr. Nilgün Özçakar	Doç. Dr. Sabah Tüzün
Prof. Dr. Okay Başak	Doç. Dr. Tolga Günvar
Prof. Dr. Saliha Serap Çifçili	Dr. Öğr. Üyesi Vasfiye Demir Pervane
Prof. Dr. Tahsin Çelepkolu	Dr. Öğr. Üyesi Arzu Ayraller
Prof. Dr. Yasemin Çayır	Dr. Öğr. Üyesi Ufuk Ünlü
Doç. Dr. Burcu Kayhan Tetik	Dr. Öğr. Üyesi Ülkü Bulut Batur
Doç. Dr. Didem Kafadar	Dr. Öğr. Üyesi Yücel Uysal
Doç. Dr. Dursun Çadircı	Öğr. Gör. Dr. Zehra Dağlı
Doç. Dr. Elif Ateş Altunbaş	Uz. Dr. Yılmaz Sezgin
Doç. Dr. Hüseyin Elbi	Uz. Dr. Emrah Kırımlı
Doç. Dr. Gülseren Pamuk	Uz. Dr. Gizem Limnili

Değerli Meslektaşlarımız,

20. Aile Hekimliği Araştırma Günleri'ni 10-12 Kasım 2022 tarihlerinde Erzurum'da gerçekleştireceğiz. Aile Hekimliği alanında araştırmayı geliştirmek, ulusal veriler sağlamak ve araştırma etkinliğini birinci basamağa yaymak amacı ile yılda iki kez gerçekleştirdiğimiz Araştırma Günleri'ne sizleri de bekliyoruz.

Bildiğiniz üzere Araştırma Günlerini pandemi süresince aksatmadan gerçekleştirmeye devam ettik, ancak çevrimiçi olarak yapmak zorunda kaldık. Dünya Sağlık Örgütü henüz pandeminin sona erdiğini ilan etmese de hafifleyen koşullarda şimdi yeniden özgün yapısına dönüyor. Pandemi öncesi en son yüz yüze Araştırma Günlerini Erzurum'da yapmaya karar vermiştik. Araya giren iki yıldan fazla sürenin ardından 20. Aile Hekimliği Araştırma Günlerini Erzurum'da Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı ev sahipliğinde gerçekleştiriyoruz.

Araştırma Günleri programı iki güne yayılmış olarak; tamamlanmış çalışmaların yanı sıra proje, araştırma ve tez önerilerinin tartışılarak geliştirildiği bildiri oturumlarından oluşmaktadır. Bu oturumların aralarında yerli ve yabancı konuşmacılarımız konferanslar verecektir. Öncesinde ise yine araştırma kurslarımız yer alacaktır.

Ancak uzaktan iletişim kurabildiğimiz çevrimiçi günlerden sonra yine eskisi gibi yüz yüze konuşacağımız, tartışacağımız, sosyalleşeceğimiz günlere dönüyoruz. Yeniden bir arada olmayı hepimizin özlemle beklediğini biliyoruz ve bunun heyecanı her zamankinden daha bilimsel, dolu dolu bir toplantı hazırlamaya çalışıyoruz.

Bu özlem ve heyecanla katılımınızı ve katkılarınızı bekliyoruz. Erzurum'da buluşmak üzere...

Saygılarımla,

Prof. Dr. Okay BAŞAK
Aile Hekimliği Akademisi Başkanı

8:30-9:30	Kayıt	
09:30-10:15	Açılış Konuşmaları	
10:15-11:00	Konferans	
	Moderatör	Prof. Dr. Okay Başak
	Bilim Nedir? Prof. Dr. Nafiz Bozdemir Çağ Üniversitesi, Adana	
11:00-11:30	Ara	
11:30-13:00	Tamamlanmış Araştırmalar Sözlü Bildiri Oturumu	
	Oturum Başkanları	Prof. Dr. Saliha Serap Çiççili Prof. Dr. Arzu Uzuner
	Bilimsel Sekreter	Doç. Dr. Dursun Çadrcı
11:30-12:00	Erişkinlerde Siberkondri Düzeyi ve Etkileyen Faktörler <u>Halit Bacı</u> , <u>Dilek Güldal</u>	
12:00-12:30	Covid-19 Pandemisinin İlkokul Çağı Çocuklarda Üst Solunum Yolu Enfeksiyonu Görülme Sıklığı Üzerindeki Etkisi <u>Sümeyye Selek</u> , <u>Sanem Nemmezi Karaca</u> , <u>Yeltekin Demirel</u>	
12:30-13:00	Çocukluk Çağı Travmaları ve Sosyal Medya Bağımlılığı Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi <u>Gülizar Bacaksız</u> , <u>Pakize Gamze Erten Bucaktepe</u> , <u>Vasfiye Demir Pervane</u>	
13:00-13:30	Bir İl Merkezinde Filyasyon Çalışanlarında Tükenmişlik Düzeyi ve İlişkili Faktörler <u>Sare Büyüksütçü</u> , <u>Elif Deniz Safak</u>	
13:30-14:30	Öğle Yemeği	
14:30-16:10	Bir Fikrim Var Sözlü Bildiri Oturumu	
	Oturum Başkanları	Prof. Dr. Tahsin Çelepkolu Prof. Dr. Pemra Cöbek Ünalın
	Bilimsel Sekreter	Doç. Dr. Cüneyt Ardıç
14:30-14:50	Aile Sağlığı Merkezlerinde Kullanılan Çok Kısa Bir Girişimin Sigara Bırakma Üzerine Etkisinin Değerlendirilmesi: Pragmatik Randomize Kontrollü Bir Çalışma <u>Yiğit Yağcı</u> , <u>Şeniz Karademir</u> , <u>Okay Başak</u>	
14:50-15:10	Aile Hekimliği Asistanlarının Demans Hastalarına Karşı Tutumlarının Değerlendirilmesi <u>Sıdıka Ece Yokus</u> , <u>Hüseyin Elbi</u> , <u>Fatih Özcan</u>	
15:10-15:30	11-16 Yaş Arası Okul Çağı Çocukların Davranışsal ve Ruhsal Sorun Düzeyleri ile Nomofobi Durumlarının Karşılaştırılması: Kesitsel Analitik Çalışma <u>Enes Ramazan Eren</u> , <u>Gizem Linnili</u> , <u>Vildan Mevsim</u>	
15:30-15:50	Erzincan İli Merkez İlçesinde İkamet Eden Kadınların Meme Kanseri Taramalarına Yönelik Tutumları Ve Etkileyen Faktörler <u>Cihat Üstün</u> , <u>Ersan Gürsoy</u>	
15:50-16:10	Anne Dostu Eğitim ve Araştırma Hastanesinde Gebe Okulu Eğitim <u>Arzu Ayraller</u> , <u>Şebnem Alanya Tosun</u>	
16:10-16:30	Ara	
16:30-17:30	Devam Eden Araştırma Sözlü Bildiri Oturumu	
	Oturum Başkanları	Prof. Dr. Erol Aktunç Prof. Dr. Hülya Akan
	Bilimsel Sekreter	Yrd. Doç. Dr. Gökçe İşcan
16:30-16:50	Birinci Basamakta Mobil Uygulama Desteği ile Yapılan Lohusa Takibinin Standart Takiplere Göre Postpartum Problemleri Yakalama Oranı <u>Merve Kaleli</u> , <u>Gülru Pemra Cöbek Ünalın</u> , <u>Arzu Uzuner</u> , <u>Ferhad Kaleli</u> , <u>Yusuf Demirci</u>	
16:50-17:10	Metabolik Sendromun Tanısında Monosit/Yüksek Yoğunluklu Lipoprotein-kolesterol Oranı Yol Gösterici Olabilir mi? <u>Mervegöl Kaya</u> , <u>Ahmet Karataş</u> , <u>Özgür Enginyurt</u> , <u>Murat Cihan</u> , <u>Merve Minnet</u>	
17:10-17:30	COVID-19 Pandemi Döneminde Üreme Çağındaki Kadınların Birinci Basamakta Sunulan Aile Planlaması Hizmetlerine Erişim Durumlarının Karma Araştırma Yöntemleri ile Değerlendirilmesi <u>Merve Koçak</u> , <u>Gülru Pemra Cöbek Ünalın</u> , <u>Saliha Serap Çiççili</u>	

09:00-10:50	Bir Fikrim Var Sözlü Bildiri Oturumu	
	Oturum Başkanları	Prof. Dr. Nafiz Bozdemir
	Bilimsel Sekreter	Dr. Öğr. Üyesi Abdulkadir Kaya
09:00-09:20	G8 Geriatrik Tarama Ölçeği ile Düşme ve Akut Sağlık Olayları Yaşama Riski Altındaki Yaşlılar Öngörülebilir Mi? Didem Kafadar, Ahmet Emin, Nedim Eşki, Ayşen Fenercioğlu, Nurver Sipahioğlu	
09:20-09:40	Türkiye'deki Aile Hekimlerinin Sosyal Reçeteleme Hakkında Farkındalığının Değerlendirilmesi Özgecan Elçi, Hüseyin Elbi, Fatih Özcan	
09:40-10:00	Aile Hekimliği Polikliniğine Başvuran Geriatrik Hastaların Beslenme Durumlarının Değerlendirilmesi Esranur Yayın, Hasan Esad Yayın	
10:00-10:15	Ara	
10:15-11:00	Konferans	
	Moderatör	Prof. Dr. Yasemin Çayır
	Perspectives in Scientific Writing Prof. Dr. A. M. Abd El-Aty Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Farmakoloji AD, Erzurum	
11:00-12:30	Tamamlanmış Araştırma Sözlü Bildiri Oturumu	
	Oturum Başkanları	Prof. Dr. Pemra Cöbek Ünalın Doç. Dr. Elif Deniz Şafak
	Bilimsel Sekreter	Dr. Öğr. Üyesi Ufuk Ünlü
11:00-11:30	Tıp ve Diş Hekimliği Fakültesi Öğrencilerinin Yapısal Eşitlik Modellemesi İle Problem Çözme Becerisi Düzeylerini Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi Gökçe İşcan, Osman Gürdal	
11:30-12:00	Kemalpaşa Armutlu Beldesinde Gestasyonel Diyabet Sıklığı ve Risk Faktörleri Ayşen Mert, Vildan Mevsim	
12:00-12:30	COVID Sonrası Hastaların Uzun Dönem Takiplerinde Karşılaşılan Semptomlar. Öyleyse Hastaları Kim Takip Etsin? Salih Eren, Ersan Gürsoy	
12:30- 13:30	Öğle Yemeği	
13:30-14:30	POSTER OTURUMU	
	1. Grup	
13:30-14:30	Oturum Başkanı	Doç. Dr. Hüseyin Elbi
	Bilimsel Sekreter	Dr. Öğr. Abdulkadir Kaya
	Sunum Değerlendirme	Dr. Öğr. Üyesi İdeal Beraa Yılmaz Kartal
13:30-13:45	Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi (RTEÜ) Tıp Fakültesi Öğrencilerinde Obsesif Kompulsif Bozukluk Riskinin Değerlendirilmesi Hilal Özsipahi, Gürcan Arslan, Ebru Arslan, Cüneyt Ardıç	
13:45-14:00	Yenidoğan Tarama Programı Sonuçlarının Değerlendirilmesi: Aydın İli İçin Tanımlayıcı Bir Çalışma Sibel Yaşa, Faruk Afacan, Okay Başak	
14:00-14:15	Covid-19 Geçiren 40-80 Yaş Arası Hastalarda Post-Travmatik Stres Bozukluğunun Değerlendirilmesi Tuğba Bodur, Hüseyin Elbi, Fatih Özcan	
14:15-14:30	Aile Sağlığı Merkezlerinde Kullanılan Çok Kısa Bir Girişimin Sigara Bırakma Üzerine Etkisinin Değerlendirilmesi: Pragmatik Randomize Kontrollü Bir Çalışma Yiğit Yağcı, Şeniz Karademir, Okay Başak	

	2. Grup	
13:30-14:30	Oturum Başkanı	Doç. Dr. Burcu Kayhan Tetik
	Bilimsel Sekreter	Dr. Öğr. Üyesi Arzu Ayraller
	Sunum Değerlendirme	Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Bayraktar
13:45-14:00	Evde Sağlık Hastalarında Derin Ven Trombozu Riskinin Belirlenmesi <u>Abdülbaki Cerrah</u> , Ahmet Yılmaz, Ersin Esen, Cüneyt Ardıç	
14:00-14:15	Aile Hekimlerinin Kulak Burun Boğaz Hastalıkları Konusundaki Bilgi Düzeylerinin Değerlendirilmesi <u>Sümeyye Gündüz</u> , Burcu Kayhan Tetik, Emrah Gündüz	
14:15-14:30	Gebelerin Covid-19 Aşıları ile İlgili Bilgi ve Tutumları <u>Aslı Fatma Koç</u> , Recep Erin, Ceyhun Yurtsever	
	3. Grup	
13:30-14:30	Oturum Başkanı	Doç. Dr. Gülseren Pamuk
	Bilimsel Sekreter	Dr. Öğr. Üyesi Suat Sincan
	Sunum Değerlendirme	Dr. Öğr. Üyesi Esra Çınar Tanrıverdi
13:30-13:45	Aile Hekimliği Stajı Komplikasyonu Olarak Gelişen Bir Parotit Olgusu <u>Ersan Gürsoy</u> , Mehmet Kılınçer, Bilal Karabaş, Salih Eren	
13:45-14:00	Türkiye’de Sağlıkta Şiddete Yönelik Google Trends Aramalarının Son 5 Yıllık Analizi <u>Mehmet Kılınçer</u> , Salih Eren, Cihat Üstün, Bilal Karabaş, Ersan Gürsoy	
14:00-14:15	Tip 2 Diabetes Mellitus Hastalarında Diyabetik Ayak Sıklığı ve İlişkili Faktörler <u>Utku Ceylan</u> , Sabah Tüzün, Ersin Engin Şimşek	
	4. Grup	
13:30-14:30	Oturum Başkanları	Doç. Dr. Elif Ateş Altunbaş
	Bilimsel Sekreter	Dr. Öğr. Üyesi Ersan Gürsoy
	Sunum Değerlendirme	Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Akif Nas
13:45-14:00	İnsülin Kalemli Kullanan Diyabet Hastalarının İnsülin Kalemli Kullanımı Bilgi Ve Davranış Durumları <u>Aysenur Hacısalihoğlu</u> , Faruk Aksoy	
14:00-14:15	Kırlangıç Otonun (chelidonium Majus) Akut Sinüzit Tedavisinde Etkinliği; Hayvan Deneyi <u>Funda Ekimci Deniz</u>	
14:30-14:45	Ara	
14:45-16:05	Bir Fikrim Var Sözlü Bildiri Oturumu	
	Oturum Başkanları	Doç. Dr. Fatih Özcan
	Bilimsel Sekreter	Doç. Dr. Didem Kafadar
14:45-15:05	Sosyal Kırılganlık Ölçeğinin Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışmasının Yapılması <u>Yusuf Görgülü</u> , Hüseyin Elbi, Fatih Özcan	
15:05-15:25	Demir Eksikliği Olan Kadınlarda Her Gün ve Gün Aşırı Tedavi Rejiminin Yaşam Kalitesi Üzerine Etkisi ve Etkinlik Düzeyi İle Yan Etki Profiline Karşılaştırılması <u>Derya Pekşen Akcan</u> , <u>Gökçe İşcan</u> , Funda Yıldırım Baş	
15:25-15:45	Aile Sağlığı Merkezlerine Başvuran Bireylerde Somatizasyon Sıklığı ve İlişkili Faktörler <u>Gamze Dur</u>	
15:45-16:05	Meme Kanseri Erken Tanısında Klinik Meme Muayenesi ve Mamografinin Etkinliğinin Karşılaştırılması <u>Sibel Yasa</u> , Okay Başak	
16:05-16:30	KAPANIŞ OTURUMU	

Erişkinlerde Siberkondri Düzeyi ve Etkileyen Faktörler

Halit Bacı, Dilek Güldal

Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı, İzmir

Giriş: Bireyin bedensel duyumlarını yanlış yorumlaması sonucunda sağlığıyla ilgili aşırı sıkıntı ya da anksiyete yaşaması ve kendinde ciddi bir hastalık olduğuna inanması olarak tanımlanan sağlık anksiyetesi, ileri düzeyde olduğunda “hipokondri”; internette tekrarlayan tıbbi bilgi aramanın bir sonucu olarak sağlık anksiyetesinin şiddetlenmesi “siberkondri” olarak isimlendirilmiştir.

Bu çalışmanın amacı, aile sağlığı merkezlerine başvuran erişkinlerde siberkondri düzeylerini ve bunu etkileyen faktörleri saptamaktır.

Yöntem: Kesitsel analitik tipte olan çalışmamız, İzmir il merkezinde Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Aile Sağlığı merkezlerinde yapılmıştır. Araştırmanın evreni 13259 kişidir. Evreni bilinen örneklem hesabına göre çalışmaya alınmış kişi sayısı 374 katılımcı olarak belirlenmiştir. Aile sağlığı merkezlerine başvuran 18-65 yaş arası bireyler gönüllülük çerçevesinde çalışmaya dahil edilmiştir. Katılımcılara araştırmacılar tarafından hazırlanan ve sosyo-demografik özellikleri ile hastalık geçmişi, hastaneye başvuru sayısı, internet kullanımı, internet ve sosyal medyaya güven ile ilgili soruların bulunduğu 33 soruluk anket formu ile Siberkondri Ciddiyet Ölçeği (SCÖ-12) uygulanmıştır. Araştırmadan elde edilen verilerin değerlendirilmesinde ve analizinde IBM SPSS 24.0 programı kullanılmıştır. Verilerin istatistiksel değerlendirilmesinde $p < 0,05$ anlamlı olarak kabul edilmiştir.

Bulgular: Örneklemin 373 kişi olduğu bu çalışmada, bireylerin yaşlarının ortalaması $34,7 \pm 11,837$ (min 18 ve maks 65), %57,4’ü kadındı. Katılımcıların Siberkondri Ciddiyet Ölçeği (SCÖ-12) puan ortalaması $26,49 \pm 8,169$ olarak bulundu.

Sonuç: Araştırmada, siberkondri orta düzeyde bulunmuştur. Henüz tanısı koyulmamış bir hastalığı olduğunu düşünenlerin, internet sayesinde kendi kendine sağlık durumlarını takip edebileceğini düşünenlerin, interneti sağlıkla ilgili konular nedeniyle sıklıkla kullananların, doktora gitmeden önce ve gittikten sonra internet üzerinden araştırma yapanların, doktoru tarafından reçete edilen bir ilacı kullanmayı internette okuduğu bilgiler nedeniyle bırakanların, internetteki bilgiler sayesinde kendi rahatsızlığı için tanı koyup ilaç başlayanların, sağlıkla ilgili konularda sosyal ağları ve resmi veya özel sağlık kuruluşlarının internet sitelerini sıklıkla kullananların ve bunları güvenilir bulanların siberkondri düzeyleri yüksek bulunmuştur.

Tartışma Soruları

- Siberkondri, araştırmamızda yer vermediğimiz başka hangi faktörlerden etkilenebilir?

Covid-19 Pandemisinin İlkokul Çağı Çocuklarda Üst Solunum Yolu Enfeksiyonu Görülme Sıklığı Üzerindeki Etkisi

Sümeyye Selek, Sanem Nemmezi Karaca, Yeltekin Demirel
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi, Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Amaç: Üst solunum yolu enfeksiyonları (ÜSYE) tüm sağlık kurumlarına başvuruların en sık sebebi olup; özellikle çocuklarda hastane başvurularında artış, okula gitme günlerinde kayıp ve sağlık harcamalarında artış gibi pek çok sonuç ile ilişkilidir. Bu çalışma ile Covid-19 pandemisi nedeniyle toplu ortamlardan uzak kalan çocuk yaş grubunda, ÜSYE görülme sıklığındaki değişimi değerlendirmek ve varsa etki eden faktörleri belirlemek amaçlandı.

Yöntem: Kesitsel-tanımlayıcı tarzdaki çalışmamıza 01.03.2019-01.03.2020 tarihleri arasında üniversitemiz pediatri poliklinik ve acil servislerine ÜSYE tanısıyla başvuran 6-11 yaş arası çocuk hastalar dahil edildi. Tüm katılımcıların ebeveynlerine, araştırmacılar tarafından oluşturulan, çocukların sosyodemografik özelliklerini, ÜSYE geçirme sıklık ve şiddetini belirlemeye yönelik 25 sorudan oluşan anket formu, yüz yüze görüşme tekniği aracılığıyla uygulandı. Veriler SPSS 25 programı ile değerlendirildi. Analizlerde tanımlayıcı istatistiklerin yanı sıra ki-kare testi kullanıldı. Yanılma düzeyi $p < 0,05$ kabul edildi.

Bulgular: Çalışmaya katılan 189 çocuğun %52,9'u kızdı ve yaş ortalamaları 8.42 ± 1.58 (Range: 6-11) arasında değişmekteydi. Bir önceki seneye kıyaslandığında çocukların %89,9'unun hastalanma sıklığında, %86,7'sinin hastalık şiddetinde ve %94,7'sinin hastaneye başvurma sıklığında azalma olduğu öğrenildi. Pandemi öncesine kıyasla pandemi döneminde; çocukların %47,8'inin beslenme sıklığının arttığı, %42,9'unun daha düzensiz beslendiği belirtildi. Bir önceki seneye kıyaslandığında pandemi döneminde kronik hastalığı olan çocukların %97,1'inde ÜSYE sıklığında, %91,4'ünde hastalık şiddetinde, %94,3'ünde hastaneye başvurma sıklığında azalma olduğu gözlemlendi.

Sonuç: Pandemi öncesine kıyasla pandemi döneminde ÜSYE sıklığında, şiddetinde ve hastaneye başvurma sıklığında anlamlı bir düşüş olduğu görüldü. Aile, toplum ve politikalar aracılığıyla desteklenen hijyen kurallarına yönelik önlemlerin bulaşıcı ÜSYE sıklığını ve dolayısıyla sağlık harcamalarını azaltacağını düşünüyoruz.

Tartışma Soruları:

- Evde izolasyon ve hijyen kurallarına uyum ÜSYE sıklığını ve şiddetini azaltıyorsa, pandemi sonrası döneme nasıl projeksiyon sağlanabilir?

Çocukluk Çağı Travmaları ve Sosyal Medya Bağımlılığı Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi

Gülizar Bacaksız, Pakize Gamze Erten Bucaktepe, Vasfiye Demir Pervane
Dicle Üniversitesi Aile Hekimliği AD

Giriş: Çocukluk çağında yaşanmış olan travmaların çeşitli davranışsal bozuklukların riskini arttırdığı gösterilmiştir. Son teknolojik gelişmelerle tüm dünyada sosyal medya kullanımı oldukça yaygınlaşmıştır. Sosyal medyada geçirilen zamanın fazla olması, kişinin iyilik halini ve işlevselliğini olumsuz yönde etkileyeceği çalışmalarla ortaya konulmuştur. Bizim bu çalışmadaki amacımız sosyal medya bağımlılığının temelinde çocukluk çağı travmaları olup olmadığını göstermektir.

Yöntem: Bu çalışma tanımlayıcı kesitsel tarzda planlanmıştır. Çalışmaya Dicle Üniversitesi Hastaneleri Aile Hekimliği polikliniğine 01.01.2022-28.02.2022 tarihleri arasında başvuran hasta ve hasta yakınları alındı.

Çalışma verileri; katılımcıların sosyodemografik özellikleri, alkol, sigara ve madde kullanımları, kronik hastalık öyküleri, sosyal medya kullanım özellikleri ile ilgili soruların sorulduğu veri formu, Vedat Şar'ın (1996) Türkçeye uyarladığı Çocukluk Çağı Ruhsal Travma Ölçeği (ÇÇRTÖ) ve Sosyal Medya Bağımlılık Ölçeği-Yetişkin Formu (SMBÖ-YF) kullanılarak toplandı.

Bulgular: Çalışmada 457 kişi katılmış olup katılımcıların %74,6'sının kadın (n:341), %25,4'ünün erkek (n:116) olduğu gözlemlendi. Katılımcıların yaş ortalamasının 34,2±8,7(20-60) olarak hesaplandı. Katılımcıların sosyal medya bağımlılığına baktığımızda %9,4'ünün (n:43) "çok yüksek bağımlılık" seviyesinde olduğu ölçüldü. Cinsiyetleri kendi içinde karşılaştırdığımızda kadınların %11,1'inde, erkeklerin ise %4,3'ünde "çok yüksek bağımlılık" olduğu tespit edildi. Çocukluk çağı travması (ÇÇT) olanlar ve sosyal medya bağımlılığı olanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki olduğu görüldü. (p=0.033). Çocukluk çağı travması olanların %91,7'sinde sosyal medya bağımlılığı olduğu tespit edildi. SMBÖ tüm alt grup puanları ile ÇÇRTÖ tüm alt grupları arasında pozitif yönde korelasyon olduğu görüldü. Kadınların fiziksel, duygusal ve cinsel istismar oranının daha fazla olduğu tespit edildi. Eğitim durumu "lise ve altı" olanlarda %77,1 oranında ÇÇT tespit edildi. Yaş arttıkça sosyal medya bağımlılığının ve sosyal medyada geçirilen zamanın azaldığı görüldü. Çocukluk çağı travmaları ve sosyal medyada geçirilen süre arasında pozitif yönde korelasyon olduğu görüldü.

Sonuç: Bu çalışma ile sosyal medya bağımlılığı ile çocukluk çağı travmaları arasında ilişki bulunmuştur. Sosyal medya bağımlılığı olan kişilerde çocukluk çağı travmaları da sorgulanmalıdır

Bir İl Merkezinde Filyasyon Çalışanlarında Tükenmişlik Düzeyi ve İlişkili Faktörler

Sare Büyüksütçü, Elif Deniz Şafak

Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Amaç: Bu çalışmada COVID-19 pandemi döneminde Kayseri il merkezinde görevli filyasyon çalışanlarının tükenmişlik düzeyi ve ilişkili faktörlerin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırma kesitsel, analitik tipte bir çalışmadır. Çalışmanın evrenini, Kayseri ili Melikgazi, Kocasinan ve Talas İlçe Sağlık Müdürlüğü'ne bağlı filyasyon ekiplerinde görevli kişiler oluşturmaktadır. Veriler Haziran-Ağustos 2021 tarihleri arasında toplanmıştır. Çalışmanın yapıldığı dönemde, Melikgazi, Kocasinan ve Talas İlçe Sağlık Müdürlüğü'ne bağlı 179 filyasyon çalışanının tümüne ulaşılması hedeflenmiş ancak filyasyon ekiplerinin sahada aktif çalışması, görevlendirme sirkülasyonunun sürekli değişmesi gibi nedenlerle 102 kişi çalışmaya dahil edilmiştir. Katılımcılara Maslach Tükenmişlik Ölçeği ve araştırmacılar tarafından hazırlanan sosyodemografik veri anketi yüz yüze uygulanmıştır. Verilerin analizinde; Shapiro Wilk test, Tek Yönlü Varyans Analizi ve bağımsız örneklem t testi uygulanmıştır. İstatistiksel analizlerde $p < 0.05$ değeri anlamlı kabul edilmiştir.

Bulgular: Çalışmaya katılanların % 67,6'sı kadındı. Katılımcıların yaş ortalaması $35,84 \pm 8,43$ idi. Katılımcıların % 65,7'si evliydi. Katılımcıların Maslach Tükenmişlik Ölçeği alt boyutlarından aldıkları puan ortalamaları Duygusal Tükenme için $18,5 \pm 7,2$, Duyarsızlaşma için $6,1 \pm 3,5$ ve Kişisel Başarı için $12,5 \pm 4,5$ 'ti. Kadın cinsiyet, lisansüstü/doktora mezunu, gelir düzeyi yüksek, alkol kullanan, hobilerine vakit ayıramayan ve kronik bir hastalığı olan katılımcıların daha fazla tükenmişlik yaşadığı tespit edildi. Filyasyonda çalışma koşulları ve mesleki özellikler incelendiğinde doktor ve ebe/hemşirelerin; diş hekimi ve diğer meslek gruplarında yer alanlardan daha fazla tükendiği, seçim hakkı olsa yine aynı mesleği yapmak istemeyenlerin, filyasyonun hasta bilgilendirme ve tedavisinde etkili ve başarılı olmadığını düşünenlerin, filyasyonda çalışırken kendisi, ailesi ve toplum için endişe duyanların tükenmişlik düzeylerinin daha yüksek olduğu saptandı.

Sonuç: Çalışma sonuçları genel literatürle uyumludur. Araştırmamız pandemi döneminde filyasyon çalışanlarının tükenmişlik durumunu ortaya koyan ilk kapsamlı çalışma niteliğindedir. Salgın sürecinde sağlık çalışanlarının tükenmişlik düzeyleri normal popülasyona göre daha yüksektir. Sağlık çalışanlarının çalışma ortamlarının fiziki koşullarının düzeltilmesi, mesai saatleri içinde yeterli mola imkanı sağlanması, çalışma saatlerinin ailelerine vakit ayıracakları şekilde düzenlenmesi ile motivasyonlarının yükseltilmesi gibi önlemlerin alınması, tükenmişliğin azaltılması ve salgının etkin bir şekilde yönetilmesinde faydalı olacaktır.

Aile Sağlığı Merkezlerinde Kullanılan Çok Kısa Bir Girişimin Sigara Bırakma Üzerine Etkisinin Değerlendirilmesi: Pragmatik Randomize Kontrollü Bir Çalışma

Yiğit Yağcı¹, Şeniz Karademir², Okay Başak¹

¹ Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

² Aydın İl Sağlık Müdürlüğü

Giriş: Tütün kullanımı, başta gelen önlenebilir ölüm nedenleri arasındadır. Sigara kullananların yarısı sigara ile ilişkili hastalıklardan ölmektedir. Tütün ürünlerini ara ara veya devamlı kullanan 15 yaş ve üzeri birey oranı ülkemizde 2019 yılında % 31,4 bulunmuştur. İçicilere tütün kullanımını bırakmaları için yardım edilmesi Dünya Sağlık Örgütü'nün altı MPOWER stratejisi içinde en yavaş ilerleyendir. Sigara bırakma hizmetlerinin ücretsiz verildiği gelişmekte olan ülkelerde bile, bu hizmetleri kullanma oranları düşüktür (%4-28). Rutin hasta görüşmelerinde hekimin sigarayı bırakma tavsiyesi, bırakma oranlarını artırmaktadır. DSÖ bırakma oranlarını artırmak için kısa klinik girişimler önermektedir. Yapılan çalışmalar bu girişimlerin bırakma oranlarını artırdığını göstermiştir. Ancak DSÖ'nün "kısa" olarak tanımladığı bu girişimler 3-10 dakika sürmektedir ve bir hastaya ayrılan sürenin kısıtlı olduğu yoğun klinik uygulama ortamında uygulanması zordur. Zaman yokluğu ve eğitim eksikliği hekimlerin bunları yeterince kullanmasının önündeki başlıca engellerdir. Hekimlerin uyumunu artırmak için çok kısa hekim tavsiyesi girişimleri de önerilmiştir. Bunların etkinliği ve uygulanabilirliği ile ilgili çalışmalar sınırlıdır. Ülkemizde bunların uygulanma durumu ve etkinliği bilinmemektedir. 3A-OR çok kısa klinik girişimi Öğren-Ölç-Öner-Yardım teklif et-Kaydet basamaklarından oluşmaktadır. Çalışmamızda sigara bırakma desteği amacıyla kullanmakta olduğumuz bu çok kısa girişimin aile sağlığı merkezlerinde etkinliğini değerlendirmeyi amaçladık.

Yöntem: Pragmatik randomize kontrollü bir çalışma tasarlanması planlanmaktadır. Çalışma Aydın'daki aile sağlığı merkezlerinde çalışan aile hekimleriyle yapılacaktır. Çalışma ortamı için biri eğitim aile sağlığı olmak üzere 4 aile sağlığı merkezi seçilecektir. Girişim grubunda aile hekimi sigara kullanan hastalarına sigarayı bırakmalarına yönelik 3A-OR çok kısa klinik girişimini yapacaktır. Kontrol grubunda ise aile hekimleri her zaman yaptıkları uygulamayı sürdürecektir. Çalışma Ocak-Mart 2023 tarihleri arasında yapılacak ve belirlenen merkezlerde başvuru yapan 18 yaş ve üzerindeki uygun herkes çalışmaya alınacaktır.

Bulgular: Araştırma tasarım aşamasındadır.

Sonuç: Çalışmanın başlıca çıktısı girişim ve kontrol gruplarındaki bırakma oranlarının karşılaştırılmasıdır.

Tartışma Soruları:

- Çalışma daha pragmatik hale nasıl getirilebilir?
- Girişim grubu için sonrasında ek girişimler yapılabilir mi?
- Çalışma için bütçelendirme gerekir mi?

Aile Hekimliği Asistanlarının Demans Hastalarına Karşı Tutumlarının Değerlendirilmesi

Sıdıka Ece Yokuş, Hüseyin Elbi, Fatih Özcan

Manisa Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Ana Bilim Dalı

Giriş: Demans hafızayı, bilişsel yetenekleri ve davranışları etkileyen ve kişinin günlük aktivitelerini gerçekleştirme yeteneğini önemli ölçüde engelleyen bilişsel bozulma sendromu olarak tanımlanır. Yaşlı bireylerde bilişsel fonksiyon kaybı ile giden hastalıklar arasında en sık görülenidir. Dünya Sağlık Örgütü (WHO) birçok ülkede demansa yönelik anlayış ve süregelen farkındalık eksikliğinin demans hastalarının yaşadığı problemleri daha da arttırdığına vurgu yapmaktadır. Hasta ve yakınları, tıbbi tedaviden çok bakım gereksinimlerinin doğru yönetimine ihtiyaç duymaktadırlar. Tüm dünyada giderek artmakta olan bu sorun, aileyle en yakın temas halinde olup koordinasyon sağlayıcı niteliği olan birinci basamak hekimlerinin odak noktası olmaya devam edecek ve benimsenen tutum ve davranışlar toplum sağlığını doğrudan etkileyecektir. Bu çalışmada aile hekimliği asistanlarının demans hastalarına karşı tutumlarının değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı tipte planlanan bu çalışmanın evrenini ülke genelindeki tüm aile hekimliği asistanları oluşturacaktır. Çalışma online anket uygulanması şeklinde yapılacaktır. Gelişigüzel orantısız örnekleme yöntemi ile maksimum katılımcıya ulaşılması hedeflenmektedir. Araştırmada sosyodemografik bilgileri içeren bir form ve Demans Tutum Ölçeği uygulanacaktır.

Bulgular/Sonuç: Araştırmamız henüz fikir aşamasındadır.

Tartışma soruları:

1. Katılımcılara ulaşmada önerebileceğiniz etkili yöntemler var mıdır?
2. Demans hastalarına karşı tutumu değerlendirmek için ek olarak başka bir öneriniz olur mu?

11-16 Yaş Arası Okul Çağı Çocukların Davranışsal ve Ruhsal Sorun Düzeyleri ile Nomofobi Durumlarının Karşılaştırılması: Kesitsel Analitik Çalışma

Enes Ramazan Eren, Gizem Linnili, Vildan Mevsim
Dokuz Eylül Üniversitesi Aile Hekimliği Ad

Giriş: Günümüzde tabletler, akıllı telefonlar, bilgisayarlar gibi iletişim cihazların kullanımının yaygınlaşması sonucunda insanlar küçük yaşlardan itibaren teknolojiyle iç içe yaşamaktadır. Akıllı telefon kullanım sıklığı; ergenlik döneminin başlangıcı olarak kabul edilen 11-16 yaş arasında küçük yaş gruplarına göre yüksektir. Pek çok amaçla kullanılan bu cihazlar ile kurulan bağ çocuklarda ruhsal olarak olumsuz etkiler ortaya çıkarabilmektedir.

Bu çalışmanın amacı 11-16 yaş arası okul çağı çocukların davranışsal ve ruhsal sorun düzeyleri ile telefonsuz kalma korkusu (nomofobi) durumlarının arasındaki ilişkiyi incelemektir.

Yöntem: Kesitsel analitik olarak planlanan bu çalışmaya 11-16 yaş aralığındaki okul çağı çocuklarının alınması planlanmıştır. Katılımcılara, araştırmacılar tarafından literatür taranarak hazırlanan sosyodemografik verilerin ve çocukların cep telefonu kullanım özelliklerinin sorulduğu bir anket; çocuk ve ergenlerde dikkat eksikliği, aşırı hareketlilik, davranış sorunları ve sosyal davranışları ölçen Güçler ve Güçlükler Anketi (GGA) ve telefonsuz kalma korkusu ya da cep telefonunda çevrimiçi olamama kaygısı olarak tanımlanan nomofobi düzeylerini belirlemek amacıyla Nomofobi Ölçeği kullanılacaktır.

Araştırmanın evrenini İzmir ili merkez ilçelerinde öğrenim gören 11-16 yaş arası okul çağı çocuklar oluşturmaktadır. Çalışmada uygunluk örneklem yöntemi kullanılacaktır. %80 güç, 0,05 hata payı, %50 prevalans ile 383 öğrenci çalışmaya alınacaktır.

İstatistiksel analizlerde; tanımlayıcı analizler, bağımlı gruplarda t testi, bağımsız gruplarda t testi, kategorik değişkenler için khi kare testi, lojistik regresyon analizi ve doğrusal regresyon analizi kullanılacaktır.

Bulgular ve Sonuç: Çalışma öneri aşamasındadır.

Tartışma Soruları:

- Yaş grubunda bir değişiklik yapılmalı mıdır?
- Cep telefonu bağımlılığı da değerlendirilmeli midir?

Erzincan İli Merkez İlçesinde İkamet Eden Kadınların Meme Kanseri Taramalarına Yönelik Tutumları ve Etkileyen Faktörler

Cihat Üstün, Ersan Gürsoy

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: Türkiye’de ve dünyada kadınlarda en sık görülen kanser türü meme kanseridir(1). Kadınlarda kanser nedenli ölümlerin %15’i meme kanseri kaynaklıdır(2). Şüphesiz ki kanseri erken evrede yakalamak mortalite ve morbiditede en önemli etkenlerden biridir. Ülkemizde tamamen ücretsiz sunulmasına rağmen kanser taramalarına olan ilgi istenilen düzeyde değildir. Çalışmamızda kadınların meme kanseri taramalarına yönelik tutumları ve taramanın önündeki engelleri belirlemek amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Çalışma kesitsel nitelikte bir çalışmadır. Erzincan ili merkez ilçesinde yer alan 18 aile sağlığı merkezinde gerçekleştirilecektir. Araştırmacılar tarafından bu ASM’lere belli aralıklarla ziyaretlerde bulunulacak ve çalışmayı kabul eden hastaların önce modifiye gail risk hesaplama yöntemi ile meme kanseri risk durumu sorgulanacaktır. Ardından Khazae ve arkadaşları tarafından 2016 yılında geliştirilen ve ülkemizde de geçerlik ve güvenilirliği yapılmış “kadının meme kanseri önleme davranışlarını etkileyen faktörleri belirleme ölçeği” ve araştırmacılar tarafından literatür taranarak hazırlanan ve hastaların demografik verileri ile meme kanseri taramaları ile ilgili tutumlarını sorgulayan 20 soruluk bir anket uygulanacaktır(3). Sonrasında hastalar basit randomizasyon ile 2 gruba ayrılacak ve Sağlık Bakanlığı Kanser Dairesi Başkanlığı tarafından meme kanserine yönelik hazırlanmış bilgilendirme metinlerinden faydalanılarak bir gruba meme kanseri risk faktörleri ile ilgili kısım diğer gruba ise meme kanseri sıklığı ve tedavisi ile ilgili kısım okunacaktır. Ardından tutum soruları yinelenecek ve gruplar karşılaştırılacaktır. Çalışma sonunda her iki gruba da metinlerin tamamı okunacaktır.

Bulgular: Çalışmamız fikir aşamasındadır.

Sonuç: Araştırmamız henüz fikir aşamasında olup çalışmanın sonunda kadınların meme kanseri taramalarına yönelik tutumlarını belirlemek amaçlanmıştır.

Araştırma Soruları:

- Çalışmanın kısıtlılıkları neler olabilir?
- Yöntem ile ilgili önerileriniz nelerdir?

Anne Dostu Eğitim ve Araştırma Hastanesinde Gebe Okulu Eğitim Programının Stres ve Anksiyete Üzerine Etkisi

Arzu Ayraller, Şebnem Alanya Tosun
Giresun Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Giriş: Gebelik doğal bir yaşam olayı olmasına rağmen, fizyolojik, psikolojik ve sosyal değişikliklere neden olan bir durumdur. Gebeliğin başlangıcından doğuma kadar fetüsün intrauterin yaşamı olan prenatal dönem; çevreye yönelik etkiler nedeniyle hassas bir süreçtir (Hobel ve ark.,2008). Bu dönemde kadın hayatında strese neden olabilecek etkenlerle karşılaşma ihtimali fazladır ayrıca kadın hayatında fizyolojik bir dönem olsa da, organizma dengesinin bozulması, iş ve aile hayatındaki sorumlulukların farklılaşması, anne baba sorumluluklarına adaptasyon sağlama açısından psikososyal uyuma ihtiyaç duyulan karmaşık bir süreçtir. Gebelikte de doğum korkusunu azaltmak için baş etme stratejileri olarak; hipnoz, psikoterapi, bilişsel ve davranışsal egzersizler gibi tedaviler ile gebelik öncesinde yeterli eğitimin verilmesi, gebelikte psikolojik ve sosyal destek sağlanması, doğum ile ilgili konuda gebelere bilgilendirme yapılması ve doğum esnasında kendini kontrol etme hakkında eğitimin verilmesi gibi uygulamalar önerilmektedir.

Biz bu çalışmamızda gebelik okuluna başvuran ve anket çalışmasına katılmayı kabul eden gönüllülere yüzyüze sosyo demografik veri formu ve gebelik stresi anketi , durumluluk (stai-1) ve sürekli kaygı anketi (stai-2) cevaplarını kaydederek 4 hafta sonunda gebelik okulunun verilen eğitimden sonra gebelerin stres durumlarındaki değişiklikleri öncesi ve sonraki durumlarını ve anket yoluyla değerlendirmek gebe okulunun kaygı ve stres düzeyine olan durumu gebe okuluna gelmeyen sadece gebe polikliniğinden hizmet alan aynı sayıdaki gebe ile karşılaştırarak gebe okulunun stres ve anksiyete üzerine olan etkisini değerlendirmeyi amaçladık

Gereç ve Yöntem: Evreni, Giresun kadın doğum ve çocuk hastalıkları eğitim ve araştırma hastanesi gebe okuluna ve gebe polikliniğinden hizmet alan gebeler oluşturacaktır. Örneklem, örneklem seçme yöntemi olarak Araştırmamıza katılmayı kabul eden ve araştırmaya dahil etme kriterlerini sağlayan gönüllüler arasından randomize olarak seçilecektir.

Bulgular/Sonuç Çalışmamız fikir aşamasındadır.

Birinci Basamakta Mobil Uygulama Desteği İle Yapılan Lohusa Takibinin Standart Takiplere Göre Postpartum Problemleri Yakalama Oranı

Merve Kaleli¹, Gülru Pemra Cöbek Ünalın¹, Arzu Uzuner¹, Ferhad Kaleli², Yusuf Demirci²

¹ Marmara Tıp Fakültesi Pendik Eğitim Araştırma Hastanesi

² Robsen Robot Entegrasyon Mühendislik Yazılım ve Makine Sanayi Ticaret Ltd. Şti.

Amaç: Annenin ve yenidoğanın bakımının sağlanması, olası komplikasyonların önlenmesi ve ailenin biyopsikososyal uyumunun sağlanması için doğum sonrası Aile Sağlığı Merkezlerinde(ASM) 3 kez izlem yapılmaktadır. Günümüzde mobil sağlık uygulamalarının artması yanında lohusalığın yakından takip gerektiren bir dönem olması, standart izlemleri teknolojik imkanlarla destekleme fikrini doğurmuştur. ASM’de lohusaların mobil uygulama desteğiyle takiplerinin yapılması, doktoru ile sürdürülebilir bir iletişim kurması sağlanarak, gelişebilecek komplikasyonların daha hızlı tespit edilmesi sayesinde lohusalığın sorunsuz ve sağlıklı geçmesi amaçlanmaktadır.

Yöntem: Non-Randomize Klinik Kontrollü bu çalışmanın müdahale grubunu hastanemize bağlı Tuzla Aydınli Eğitim ASM’ye kayıtlı olan 34. Hafta üzeri gebeler ve lohusalar oluşturmuştur. Kontrol grubunda farklı ASM’lerden seçilmiş 4 birime kayıtlı lohusalar bulunmaktadır.

Geliştirdiğimiz “Lohusazon” isimli mobil uygulama, müdahale grubundaki gebelerin ve lohusaların akıllı telefonlarına indirilmiş ve doğum sonrası bebeğin ve annenin bilgileri girilerek yapılan aktivasyon işlemi ardından çevrimiçi izlemleri başlatılmıştır. Doğum tarihine göre uygulama tarafından randevu tarihleri oluşturulmuş, izleme gelmeyen lohusaların sağlık durumunu öğrenmek için “Sağlık Bakanlığı Doğum Sonu Bakım Yönetim Rehberi” ne göre hazırlanmış olduğumuz formların uygulama üzerinden doldurulması istenmiştir. Diğer zamanlarda şikayetleri olduğunda “DR’a Sor” sekmesinden hekimlerine hızlıca ulaşabilmeleri amaçlanmıştır. Kullanıcı tarafından girilen tüm bilgilerin yönetici paneline anlık olarak düşmesiyle acil durumların değerlendirilmesi sağlanmıştır. Ayrıca lohusalıkta beslenme, anne sütü ve emzirme gibi bu dönemde ihtiyaç duyulan bilgilendirici açıklamalar da uygulamaya eklenmiştir. Kontrol grubunda ise lohusaların standart doğum sonu izlemlerine devam etmeleri istenmiştir.

Bulgular: Temmuz 2022’den itibaren ASM’ye kayıtlı 64 gebe ve lohusa çalışmaya davet edilmiştir. 2 kişi katılmayı reddetmiş, 22 kişi Android işletim sistemine sahip telefonu olmadığı için dahil edilmemiştir. 40 kişinin telefonlarına uygulamanın indirilmesi sağlanmış ancak 6 kişi hiç kullanmamıştır. 16 kişinin lohusalık dönemi tamamlanmış, diğerlerinin devam etmektedir. 16 kişiden 10’unun 3 izlemi yapılmış, 4 kişinin 2 izlemi, 1 kişinin ise sadece 1 izlemi yapılabilmektedir. 1 kişi ise izlemlerini hiç tamamlamamıştır.

Sonuç: Veri toplama süreci devam etmektedir.

Tartışma soruları:

Bu çalışmanın kısıtlılıkları nelerdir?

Metabolik Sendromun Tanısında Monosit/ Yüksek Yoğunluklu Lipoprotein-kolesterol Oranı Yol Gösterici Olabilir mi?

Mervegül Kaya¹, Ahmet Karataş², Özgür Enginyurt³, Murat Cihan⁴, Merve Minnet⁵

¹ Ordu Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği

² Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi Nefroloji Anabilim Dalı

³ Ordu Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

⁴ Ordu Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi Tıbbi Biyokimya

⁵ Bayburt İl Sağlık Müdürlüğü Halk Sağlığı

Giriş: Metabolik sendrom (MetS), hem tip 2 diyabet (T2DM) hem de aterosklerotik kardiyovasküler hastalıklar için artan bir risk oluşturan önemli bir küresel sorundur. Metabolik sendrom (MetS), insülin direnci, abdominal obezite, dislipidemi, hipertansiyon ve hiperglisemi ile karakterize edilen karmaşık bir durumdur; Kardiyovasküler hastalık, T2DM, inme, kronik böbrek hastalığı ve kanserler için bir risk faktörüdür. Metabolik sendrom (MetS), insülin direnci, abdominal obezite, dislipidemi, hipertansiyon ve hiperglisemi ile karakterize edilen karmaşık bir durumdur; Kardiyovasküler hastalık, T2DM, inme, kronik böbrek hastalığı ve kanserler için bir risk faktörüdür. Obezitenin artmasıyla prevalansı artmakta ve ABD nüfusunun % 24 ile % 34'ünü etkileyen epidemik oranlara ulaşmaktadır.

Amaç: Bizim çalışmamızdaki amacımız toplumda oldukça sık görülen, kardiyovasküler hastalıklar başta olmak üzere inme, kronik böbrek hasarı, kanser gibi birçok hastalık için risk faktörü olan metabolik sendrom için risk faktörleri ve tanıda ışık olabilecek M/HDL ile ilgisine dikkat çekmektir.

Yöntem: Ordu Üniversitesi eğitim araştırma hastanesi aile hekimliği polikliniğine başvuran 18 yaş üzeri, çalışmaya katılmayı kabul eden National Cholesterol Education Program Adult Treatment Panel III (NCEP ATP III) kriterine göre belirlenmiş metabolik sendrom hastaları ve fizik muayene ve laboratuvar değerleri normal olan kontrol ve/veya check up amaçlı başvuran hastalar dahil edilecektir. Başvuran hastaların yaş, cins, vücut kitle indeksi, bel çevresi, tansiyon ölçümü (en az 10 dk dinlenmiş olarak), rutin biyokimya ve hemogram tetkikleri alınacaktır.

Tüm istatistiksel analizler SPSS 28 yazılım paketi ile yapılacaktır. Tanımlayıcı istatistikler aritmetik ortalama (standart sapma) olarak yapılacaktır. Kategorik değişkenlerin karşılaştırılmasında ki-kare testi kullanılacaktır. Gruplar arasındaki ortalama farklılıkların önemi Student t testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ile değerlendirilecektir. Çeşitli değişkenlerin MetS üzerindeki etkisi lojistik regresyon analizleri ile analiz edilecektir. $P < 0,005$ değerleri anlamlı kabul edilecektir.

Metabolik sendrom ve hematolojik parametreler arasındaki ilişkiyi saptayabilmek için Pearson korelasyon testi uygulanacaktır.

Bulgular/Sonuç Çalışmamız fikir aşamasındadır.

Covid-19 Pandemi Döneminde Üreme Çağındaki Kadınların Birinci Basamakta Sunulan Aile Planlaması Hizmetlerine Erişim Durumlarının Karma Araştırma Yöntemleri İle Değerlendirilmesi

Merve Koçak, Gülru Pemra Cöbek Ünalın, Saliha Serap Çiççili
Marmara Üniversitesi Pendik Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Giriş: COVID-19 pandemi sürecinde dünya genelinde sağlık sistemlerinin insan gücü ve finansal kaynakları, COVID-19 tanı ve tedavi hizmetlerine kaymıştır. Aile planlaması hizmetleri değişen sağlık sunumu, sokağa çıkma yasaklarının uygulanması, sınırlı sosyal hayat tedbirleri gibi nedenlerle sekteye uğramıştır. Özellikle birinci basamak sağlık hizmet kullanımına yatkın olan üreme çağındaki kadınların (15-49 yaş) etkili bir korunma yöntemi kullanma için gerekli danışmanlık bilgisini alma ve verilen hizmete ulaşmaları sağlanmalıdır.

Amaç: Türkiye’de aile planlaması hizmetleri ile ilgili kesitsel bir durum tanımlaması yaparak, birinci basamakta 15-49 yaş arası üreme çağındaki kadınlara hazırlanmış olduğumuz kantitatif ve kalitatif soruları içeren anket ve Aile Planlaması Tutum Ölçeği (APTÖ) uygulanarak aile planlaması yöntemlerinin birinci basamakta sunumunu geliştirmekle ilgili fırsatlar, engeller ve tehditleri ortaya çıkarmaktır.

Yöntem: Kesitsel Tanımlayıcı Karma tipte bir araştırmadır. Örneklem hesabı yapılırken Tuzla Eğitim Aile Sağlığı Merkezi’nde bir birim örnek alınarak bu birimde kayıtlı 15-49 yaş arası kadın nüfusunun 550 olduğu görülmüştür. Aynı ilçeden çalışmaya toplam 10 aile hekimliği biriminin (AHB) katılması halinde bu birimlerden aile planlaması hizmeti alabilecek olan 15-49 yaş arası kadın nüfusu $10 \times 550 = 5500$ kişi olacağı varsayılarak bu evrene dayalı örneklem büyüklüğü %93 güven aralığı, %5 hata payı ve %70 cevap verme yüzdesi ile 263 olarak hesaplanmıştır. Aynı bölgedeki 10 AHB’ye kayıtlı 15-49 yaş arası kadın nüfusu listesinden aile planlaması ihtiyacı olan kadınlar basit randomizasyon ile seçilip telefon ile aranarak ASM’ye davet edilmiştir. Gelmeyi kabul edenlerle kantitatif ve kalitatif soruları içeren anket ve APTÖ yüz yüze uygulanmıştır. Çalışmaya katılmaya gönüllü olup ASM’ye gelemeyen bir kısım hasta ile online görüntülü/ telefon ile görüşülerek anket ve ölçek uygulanmıştır.

Bulgular: Araştırma veri toplama aşamasındadır.

Sonuç: Veri toplama süreci devam etmektedir.

Tartışma soruları:

- 1) Bu tip bir çalışma içinde hangi araştırma sorularına cevap verecek analizler olmasını beklersiniz?
- 2) Bu çalışma planının zayıf yönleri nelerdir?
- 3) Çalışmada kullanılan anket ve ölçeklerin bazılarının yüz yüze bazılarının ise telefonda uygulanıyor olması sizce bir sınırlılık mıdır?

G8 Geriatrik Tarama Ölçeği ile Düşme ve Akut Sağlık Olayları Yaşama Riski Altındaki Yaşlılar Öngörülebilir Mi?

Didem Kafadar, Ahmet Emin, Nedim Eşki, Ayşen Fenercioğlu, Nurver Sipahioğlu
İstanbul Üniversitesi - Cerrahpaşa, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: Geriatrik dönemde kronik hastalıkların prevalansı artmaktadır. Yaşlı hastalarda; bilişsel bozukluk, demans ve depresyon gibi geriatrik sendromların varlığı ile günlük yaşam aktivitelerini gerçekleştirmede fiziksel ve bilişsel yeterlilik, kapsamlı geriatrik değerlendirme (KGD) ile tanımlanır. GD hastadan hastaya değişmekle beraber belli bir süre gerektirir ve ayaktan birinci basamak polikliniklerinde yeterli zaman bulmak zor olabilir. Toplumumuzdaki yaşlı hastaları periyodik olarak sınırlı bir süre içinde KGD öncesi değerlendirmek için pratik tarama araçlarına ihtiyaç vardır. Bu çalışmada, G8 tarama ölçeğinden düşük puan alan geriatrik hastaların sosyodemografik özellikleri ve komorbiditelerini tespit etmek ve G8 taraması ile düşme riskini ve akut sağlık olayları yaşama riskini öngörmedeki yararını araştırmayı amaçladık.

Yöntem: Bu çalışmada, Aile Hekimliği polikliniklerine başvuran ve araştırmaya katılmayı kabul eden hastaların sosyodemografik özellikleri, tıbbi durumları ve beden kitle indeksi (BKİ) kayıt altına alınacaktır. Çalışmaya %80 güven aralığında ve %5 hata payı ile toplam 165 ardışık hasta çalışmaya dahil edilmesi planlanmıştır. G8 geriatrik tarama ölçeğinde, KGD ile ilgili sorular kısaca bulunmakta ve ayrıca puanlamada hastanın kendi sağlık durumunu değerlendirmesi, Kİ ve hastanın yaşı dikkate alınır. Hasta ≤ 14 puan alırsa, hastayı daha kapsamlı değerlendirmek için KGD gerektiği sonucuna varılır. Üç ay boyunca hastalar; herhangi bir sağlık problemi nedeniyle hastane başvurusu ve/veya düşme öyküsü varlığı açısından aylık telefon görüşmeleri ile takip edilecektir. Görme, işitme engelli, onkolojik ve nörolojik hastalığı olan hastalar çalışma dışı bırakılacaktır.

Bulgular: Yapılacak tarama ile komorbiditeler, polifarmasi, sosyodemografik özellikler, G8 tarama skoru ile takip dönemindeki sağlıkla ilgili olaylar ve düşmelerin ilişkisi değerlendirilecektir. Çalışma planlama aşamasındadır.

Sonuçlar: Bu çalışma sonucunda düşme veya akut sağlıkla ilgili olay yaşama riski olan yaşlılarda G8 ölçeğinin etkinliği ve G8'in hangi hastalıkları olan yaşlı grubunda daha iyi sonuç verdiği tanımlanabilir. Yaşlı nüfus ile ilgili uzmanlaşmış merkezlerle, multidisipliner ekiplerle risk altındaki geriatrik nüfusu güçlendirmek için iş birliği yapabiliriz.

Tartışma soruları:

1. Birinci basamak sağlık kurumlarında G8 yanında, kapsamlı geriatrik değerlendirme testlerinden hangilerini eş zamanlı uygulayalım?

Türkiye’deki Aile Hekimlerinin Sosyal Reçeteleme Hakkında Farkındalığının Değerlendirilmesi

Özgecan ELÇİ, Hüseyin ELBİ, Fatih ÖZCAN
Manisa Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği

Giriş: Sosyal reçeteleme sağlık profesyonellerinin çok çeşitli sosyal ihtiyaçları olan insanları klinik olmayan toplum kökenli hizmetlere yönlendirmelerini sağlamanın resmi bir yoludur. İnsanların sağlığının ve refahının çoğunlukla bir dizi sosyal, ekonomik ve çevresel faktör tarafından belirlendiğini kabul ederek, sosyal reçeteleme, insanların ihtiyaçlarını bütünsel bir şekilde değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Ayrıca, bireylerin kendi sağlıklarını daha fazla kontrol altına almalarını desteklemeyi amaçlamaktadır. Bu hizmetler, tipik olarak gönüllü ve topluluk sektörü kuruluşları tarafından sağlanan gönüllülük, sanat etkinlikleri, grup öğrenimi, bahçecilik, kitap okuma grupları aşçılık, sağlıklı beslenme önerileri gibi faaliyetleri içerebilir.

Amaç: Çalışmamız Türkiye’de aile hekimlerinin sosyal reçeteleme hakkında farkındalık düzeyinin değerlendirilmesini amaçlanmaktadır.

Yöntem: Çalışma tanımlayıcı tipte planlanmıştır. Türkiye’deki aile hekimleri çalışmamızın evrenini oluşturacaktır; gelişigüzel orantısız örneklem yöntemi ile maksimum katılımcıya ulaşılması hedeflenmektedir. Araştırmada uygulanacak anketin aile hekimlerine e-posta ile gönderilmesi planlanmıştır. Gönderilecek anketin 7 başlık altında toplanması planlanmıştır:

- 1) Katılımcıların sosyodemografik ve profesyonel bilgileri
- 2) Empati düzeylerinin değerlendirilmesi (Jefferson empati ölçeği)
- 3) Sosyal reçeteleme hakkında bilgi düzeylerin ve algıları
- 4) Sosyal reçetelemenin uygulanmasıyla ilgili kısıtlılıklar
- 6) Terapötik sürece dair tutumları
- 7) Hastaların sürece uyumuyla ilgili görüşlerinin sorgulanması

Bulgular: Araştırmamız henüz fikir aşamasındadır.

Sonuç: Sosyal reçetelemenin amacı hastaların sosyal bağlantılarını ve sağlıklarını refahını arttırmaktır. Birinci basamak sağlık hizmeti sunumunda hastaların kendi kendine yönetimini geliştireceği tahmin edilmektedir. Bu nedenle ülkemizde henüz uygulanmayan bu kavram hakkında farkındalığı değerlendirmeyi planladık.

Tartışma Soruları:

- 1) Katılımcılara ulaşmak için başka hangi yöntemleri kullanabiliriz?
- 2) Anketimizde sosyal reçetelemeyi değerlendirmek için önerileriniz neler olabilir?

Aile Hekimliği Polikliniğine Başvuran Geriatrik Hastaların Beslenme Durumlarının Değerlendirilmesi

Esratur Yayın¹, Hasan Esad Yayın²

¹ Merkez Bağlar Aile Sağlığı Merkezi, Tokat

² Artova Merkez Aile Sağlığı Merkezi, Tokat

Giriş: Yaşlılıkta kronik hastalıklar ve malignitelerin görülme sıklığında belirgin artış olur ve kognitif yetilerde azalma ortaya çıkar. Bu durum, öğün atlama, yetersiz beslenme ve sıklıkla malnutrisyonla sonuçlanır. Malnutrisyonun yaşlılarda diğer geriatrik sendromların görülme sıklığını artırdığı kanıtlanmıştır. Geriatrik sorunlar malnutrisyonla kısır döngü içerisindedir. Bu döngüyü durdurmak için öncelikle malnutrisyonun varlığının tespit edilmesi gerekmektedir. Mini Nutrisyonel Değerlendirme(MND) testi özellikle geriatrik yaş grubunda beslenme durumunun tespiti ve takibinde değeri kabul edilmiş standart bir testtir. Malnutrisyonun tespit edilmesi ve koruyucu önlemler alınması açısından, aile hekimliği polikliniğimize başvuran 65 yaş üstü hastaların beslenme durumlarının değerlendirilmesi ve sosyodemografik özellikleri ile ilişkisinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Prospektif ve tanımlayıcı olarak planlanan bu çalışmaya 01.12.2022-01.03.2023 tarihleri arasında, aile hekimliği polikliniğimize başvuran, çalışmaya katılmaya gönüllü 65 yaş ve üzeri tüm hastalar dahil edilecektir. Hastalar yaş gruplarına göre genç yaşlı(65-74 yaş), ileri yaşlı(75-84 yaş) ve çok ileri yaşlı(85 yaş ve üzeri) olmak üzere üç ayrı gruba ayrılarak, aynı hekim ve aile sağlığı çalışanı tarafından değerlendirilecektir. Hastalara mini nutrisyonel değerlendirme testi ve sosyodemografik özelliklerini içeren bir anket uygulanacaktır. Çalışmaya katılmak istemeyen ve ağır psikiyatrik hastalık tanısı olan hastalar çalışmaya dahil edilmeyecektir.

Sonuç: Malnutrisyon geriatrik popülasyonda sağlığı olumsuz etkileyen durumların başında gelmektedir. Beslenme değerlendirmesi geriatrik değerlendirmenin bir parçası olarak kabul edilir. Kapsamlı ve bütüncül sağlık hizmeti verilen birinci basamakta, kolay uygulanabilir en etkin yöntemlerden biri olan MND testini uygulamak, malnutrisyonun yıkıcı etkilerinden korunabilmek adına çok değerlidir.

Tartışma soruları:

- Laboratuvar tetkiklerini içeren başka parametreler ekleyelim mi?
- Demans tanısı olan hastaları dışlayalım mı?

Tıp ve Diş Hekimliği Fakültesi Öğrencilerinin Yapısal Eşitlik Modellemesi İle Problem Çözme Becerisi Düzeylerini Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi

Gökçe İşcan¹, Osman Gürdal²

¹ Süleyman Demirel Üniversitesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

² Süleyman Demirel Üniversitesi Biyoistatistik ve Tıbbi Bilişim Anabilim Dalı

Giriş : Tez çalışmamızda, Yapısal Eşitlik Modellemesi (YEM) yöntemini kullanarak Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp ve Diş Hekimliği Fakültesi öğrencilerinde problem çözme becerilerini etkilediği düşünülen “Benlik Saygısı, Durumluk ve Sürekli Kaygı” gibi durumların etkilerini görmek amaçlandı.

Yöntem: Bu nedenle 468 Tıp Fakültesi öğrencisi, 133 Diş Hekimliği Fakültesi öğrencisi olmak üzere toplam 601 öğrenciye ulaşılarak Sosyodemografik bilgi formu yanında Problem Çözme Envanteri, Durumluk ve Sürekli Kaygı ölçekleri ile Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği online olarak uygulandı. Bütün bu ölçeklerin problem çözme becerisi üzerine etkileri YEM kullanılarak incelendi.

Bulgular: Benlik saygısı ve durumluk kaygının problem çözme üzerinde direkt değil sürekli kaygı üzerinden dolaylı etkisinin olduğu görüldü. YEM sonuçlarına göre özellikle sağlık sektöründe çalışacak öğrenciler için kaygıların problemlere yaklaşım sürecinde etkili olduğu bu konuda mutlaka kaygıları yüksek öğrencilerin bir şeyler yapması gerektiği tespit edildi.

Sonuç: Mutlaka bu konuda özel eğitim verilmesi gerekliliği, üniversitede eğitim alınan süre boyunca psikolojik destek dersleri eklenerek eğitimin bir parçası haline getirilmesi gerektiği düşünüldü. Düzgün ve doğru yollarla problem çözen, hastalarına faydalı hekimler yetiştirmek için bu basamağa yapılacak desteğin önemli olduğu öngörüldü. Problem çözme becerisi, bilgi birikimi ve tecrübesi yüksek hekimler sayesinde doğru yönlendirme, hastaların sorunlarına kısa sürede çözümler bulmanın hem hasta memnuniyetini yükselteceği, hem de ülkemizin sağlık harcamalarının çabuk ve etkili çözümler bulunması sayesinde azalacağı düşünüldü.

Tartışma Soruları:

- Acaba araştırma sonuçlarına göre tıp fakültelerinde kaygılı öğrenciler için nasıl bir düzenleme yapılabilir?
- Bu çalışmaya ek olarak öğrencilerle gereksinimleri belirlemek için nasıl bir çalışma planlanabilir?

Kemalpaşa Armutlu Beldesinde Gestasyonel Diyabet Sıklığı ve Risk Faktörleri

Ayşen Mert¹, Vildan Mevsim²

¹ Afyon Sağlık Bilimleri Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Ana Bilim Dalı

² Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: Gestasyonel diyabetes mellitus (GDM) ilk kez gebelikte ortaya çıkan veya gebelik sırasında tanı konulan herhangi bir derecedeki glikoz intoleransıdır. Tüm gebeliklerin yaklaşık %7'si GDM ile komplike olmaktadır ve bu oran farklı popülasyonlarda %1-14 arasında değişmektedir. GDM perinatal morbidite ve mortaliteyi önemli oranda etkileyebilmesi nedeniyle önemli bir sağlık sorunudur.

Yöntem: Analitik-kesitsel olan çalışmamızda, Kemalpaşa Armutlu 6 No'lu Aile Sağlığı Merkezinde (ASM) takip edilmiş, dahil edilme kriterlerini karşılayan gebeler çalışmaya dahil edilmiş, gebe takip dosyaları retrospektif olarak taranmıştır. Gebelik öncesinde tip 1 veya tip 2 DM tanısı olan, kan glukoz düzeylerini etkileyebileceği bilinen bir endokrin hastalığı ve fetusda konjenital anomalisi olan gebeler dışlanmıştır. 50 gram (gr) oral glukoz tolerans testi (OGTT) ve 100 gr OGTT sonuçları, gebelerin GDM risk faktörleri, demografik özellikleri belirlenmiştir. GDM tanısı için OGTT sonuçlarının değerlendirilmesinde Carpanter ve Coustan Kriterleri (Carpanter ve Coustan tarafından modifiye edilen O'Sullivan ve Mahan kriterleri) kullanılmıştır. Dokuz Eylül Üniversitesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulundan ve İzmir Valiliği Halk Sağlığı Müdürlüğünden gerekli izinler alındıktan sonra veriler toplanmıştır. Veriler SPSS 20.00 paket programıyla değerlendirilmiş, tanımlayıcı analizler, t testi, ki kare analizi kullanılmış, p <0,05 anlamlı kabul edilmiştir.

Bulgular: Çalışmamız 243 katılımcı ile tamamlanmıştır. Gebelerin yaş ortalaması 27.0±5,54 (17-41), %88,5'i ev hanımı, %66,7'si ilk öğretim mezunu idi. %1,2'sinin gebelik öncesi diyabet tanısı mevcuttu; %0,4'ü gebelik öncesi oral antidiyabetik ve %0,8'i insülin kullanıyordu. %3,3'ünde bir önceki gebeliğinde gestasyonel diyabet öyküsü vardı. %14,4 gebe şimdiki gebeliğinde gestasyonel diyabet tanısı almıştı ve bu gebelerin %71,4'ü sadece diyet yapmış, %28,6'sı insülin kullanmıştı.

Sonuç: Çalışmamızda GDM görülme sıklığı yüksek bulunmuştur. Birinci basamakta tüm gebelerin GDM açısından bilgilendirilmesi, tarama testlerinin yapılması ve tanı alan gebelerin tedavilerinin düzenlenmesi, takiplerinin yapılması önemli koruyucu sağlık uygulamalarındandır.

Tartışma Soruları:

GDM prevalans çalışmalarında nelere dikkat etmeliyiz?

COVID Sonrası Hastaların Uzun Dönem Takiplerinde Karşılaşılan Semptomlar. Öyleyse Hastaları Kim Takip Etsin?

Salih Eren, Ersan Gürsoy

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: National Institute for Health and Care Excellence (NICE) rehberine göre covid sonrası 12 haftadan uzun süren ve alternatif bir tanı ile açıklanamayan semptom/bulguların olduğu döneme post COVID-19 dönemi denilmektedir (1). Çalışmamızda post COVID-19 dönemindeki hastaların semptomlarını incelemek amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Çalışmamız kesitsel nitelikte bir çalışmadır ve mengücek gazi EAH covid sonrası izlem polikliniğinde gerçekleştirilmiştir. Covid pozitifliğinden itibaren en az 12 hafta en çok 52 hafta geçmiş mevcut şikayetleri ek bir hastalık ile açıklanamayan 18- 65 yaş arası toplam 20 kişi çalışmaya dahil edilmiştir. Tanımlayıcı istatistikler yapılmıştır.

Bulgular:Hastaların yaş ortalaması 53,05'tir (min=29, max=65). Ortalama takip süresi 233,55 gündür (min=89, max=363).

En sık görülen semptom %80 (n=16) ile halsizlik olmuştur. Bunu sırasıyla %50 ile unutkanlık (n=10), %35 ile uyku bozukluğu (n=7), yine %35 ile aşırı yorgunluk (n=7), %30 ile kas ağrısı (n=6), %25 ile saç dökülmesi (n=5) ve %20 ile dispne (n=4) izlemiştir. Sadece birer hastada koku kaybı ve tat kaybı devam etmektedir. Görmede bulanıklık, gözde kızarıklık, çapaklanma, çift görme gibi göz ile ilgili şikayetlere hiçbir hastada rastlanılmamıştır. Öksürük, boğaz ağrısı, burun akıntısı, burun tıkanıklığı, hemoptizi gibi COVID 19 akut döneminde sıklıkla karşılaşılan semptomlara da aynı şekilde hiçbir hastada rastlanılmamıştır.

Sonuç: COVID-19 her ne kadar dispne ve koku-tat kaybı gibi semptomlarla özdeşleşse de aslında multisistemik bir hastalıktır ve pek çok farklı sistemi etkileyebilir(2, 3). Akut dönemde bu semptomlar baskın olsa da uzun dönemde halsizlik, unutkanlık gibi çok daha farklı semptomlar baskındır(3). Hastalığın multisistem tutulum gösteren karakteri nedeniyle covid geçirmiş hastaların göğüs hastalıkları, KBB gibi spesifik branşlar yerine bu hastalara kapsamlı yaklaşabilecek aile hekimliği uzmanlarınca takibi daha uygun olabilir

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi (RTEÜ) Tıp Fakültesi Öğrencilerinde Obsesif Kompulsif Bozukluk Riskinin Değerlendirilmesi

Hilal Özsipahi, Gürcan Arslan, Ebru Arslan, Cüneyt Ardıç
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Araştırma Hastanesi

Giriş: Obsesif kompulsif bozukluk (OKB), tekrarlayan istenmeyen düşünceler, görüntüler veya dürtüler ve bireyin gerçekleştirmeye zorlandığını hissettiği davranışsal eylemler ile karakterizedir. Obsesyonlar tipik olarak endişe veya sıkıntıya neden olurken, kompulsiyonlar genellikle obsesyonlara tepki olarak veya katı bir şekilde uygulanması gereken kurallara göredir. Üniversite öğrencileri birçok stres etkeni ve geçiş olayı altındadır ve öğrenciler bu yaygın mental sağlık sorunlarının gelişiminin zirveye çıktığı yaş aralığındadırlar. Öğrencilerde tedavi edilmeyen bu sağlık sorunları, düşük benlik saygısı, sosyal geri çekilme, düşük akademik performans ve ciddi vakalarda intihar gibi olumsuz sonuçlara neden olabilir.

Amaç: Bu çalışmada RTEÜ tıp fakültesi öğrencilerinde OKB riskinin sosyodemografik özellik, dönem, aile öyküsü, sigara ve alkol kullanımı, düzenli spor yapımı, Covid geçirme durumu, son bir yıl içinde birinci derece akrabada ölüm ile ilişkisinin değerlendirilmesini amaçlanmaktadır.

Yöntem: Bu araştırma kesitsel çalışma modelinde planlanmıştır. Çalışma için gereken örneklem G-power 3.1 programı üzerinden hesaplanacaktır. Araştırmaya RTEÜ tıp fakültesi öğrencileri alınacaktır. Psikiyatrik ilaç kullanımı ve tanı konmuş psikiyatrik hastalık öyküsü dışlama kriteri olarak belirlenmiştir. Katılımcıların sosyodemografik özelliği, dönemi, aile öyküsü, sigara ve alkol kullanımı, düzenli spor yapımı, Covid geçirme durumu, son bir yıl içinde birinci derece akrabada ölümün olması sorgulanacak ve katılımcılara maudsley obsesif kompulsif belirti ölçeği uygulanacaktır. Ölçeğin Türkçe geçerlik-güvenirlik çalışması yapılmıştır.

Bulgular: Araştırma fikir aşamasındadır.

Sonuç: OKB özellikle pandemi döneminden sonra çok artmıştır. Özellikle tıp fakültesi öğrencilerinin derslerde gördüğü hasta ve hastalıklarla bu obsesifliğin artabileceğini öngörüyoruz. İnsanlar arasında titizlik olarak görülüp hastalık olarak algılanamayabilen ve ciddi bir şekilde hayat kalitesini etkileyebilen bir durum olan OKB'nin aile hekimleri tarafından şüpheli durumdaki hastalarda maudsley obsesif kompulsif belirti ölçeği gibi ölçekler kullanılarak farkındalık sağlanabileceğini düşünüyoruz.

Tartışma Soruları:

- Araştırmamıza RTEÜ Eğitim Araştırma Hastanesi asistanlarını da katmalı mıyız?
- Araştırmamızda maudsley obsesif kompulsif belirti ölçeği dışında başka bir ölçek öneriniz olur mu?
- Ölçek sonucu yüksek gelenlere nasıl bir yaklaşım uygulayabiliriz?

Yenidoğan Tarama Programı Sonuçlarının Değerlendirilmesi: Aydın İli İçin Tanımlayıcı Bir Çalışma

Sibel Yaşa¹, Faruk Afacan², Okay Başak³

¹Aydın Efeler 21 No'lu ASM, ²Aydın İl Sağlık Müdürlüğü, ³Aydın ADÜ Aile Hekimliği AD

Giriş: Türkiye’de, Sağlık Bakanlığı Yenidoğan Metabolik ve Endokrin Hastalık Tarama Programı kapsamında 6 hastalık taraması yapılmakta ve yılda yaklaşık 4500 çocuğun var olan hastalıklarının sonuçlarından korunması sağlanabilmektedir. İlk yenidoğan taraması 1993 yılında Fenilketonüri taraması ile başlamış ve 2006 yılında konjenital hipotiroidi taramasının yapılmaya başlamasıyla Ulusal Yenidoğan Tarama Programı oluşturulmuştur. Programa 2008’de Biotinidaz eksikliği, 2015’te kistik fibrozis, 2022’de Konjenital adrenal hiperplazi ve Spinal müsküler atrofi taraması eklenmiştir. Bunların içinde en sık görüleni 1/2500 insidansla kistik fibrozistir.

Bu çalışma ile Aydın Merkezindeki yenidoğan metabolik ve endokrin hastalık sıklığının ve saptanan hasta profilinin belirlenmesi amaçlanmaktadır.

Yöntem: Tanımlayıcı desendeki bu çalışma ile Aydın ilinde, 2017 ile 2021 yılları arasındaki beş yıllık dönemde Ulusal Tarama Programı kapsamında yapılmış tüm Yenidoğan taramaları değerlendirilecektir. Fenilketonüri, Konjenital Hipotiroidi, Biotidinaz eksikliği ve Kistik Fibrozis taramaları çalışma kapsamına alınacaktır. Veriler, SPPS program aracılığıyla değerlendirilecektir.

Bulgular: Araştırma fikrim var aşamasındadır.

Sonuç: Aydın ili genelinde yenidoğan hastalıklarının görülme sıklığı ve hasta özellikleri değerlendirilecektir.

Tartışma:

- Çalışmada belirlenen olgulara telefon ile ulaşıp ek bilgi alınabilir mi? Sosyodemografik özellikleri açısından değerlendirilebilir mi?
- Yenidoğan işitme taramalarını çalışmaya dahil edelim mi?

Covid-19 Geçiren 40-80 Yaş Arası Hastalarda Post-Travmatik Stres Bozukluğunun Değerlendirilmesi

Tuğba Bodur, Hüseyin Elbi, Fatih Özcan
Manisa Celal Bayar Üniversitesi Aile Hekimliği

Giriş: COVID-19 tanılı bireylerin; hastalığın klinik şiddeti, ölüm korkusu, sağlık kaygısı, karantina şartları, yakınlarına bulaş kaygısı ve hastalığa ait damgalanma nedeni ile ruh sağlıkları tehdit altındadır. COVID-19 geçiren 40-80 yaş arası hastaların pandemiyle mücadele döneminde sahip oldukları post travmatik stres bozukluğu (PTSB) düzeyi konusunda bu alandaki literatüre katkı sağlanması hedeflenmiştir.

Yöntem: Araştırmamız tanımlayıcı bir çalışma olarak planlanmıştır. Manisa Merkez Yunusemre ve Şehzadeler ilçesinde bulunan rastgele seçilen toplam 5 farklı Aile Sağlığı Merkezindeki 12 farklı aile hekimine kayıtlı, çalışmanın başlangıç tarihinden itibaren son 3 ay içerisinde COVID-19 geçiren 40-80 yaş arası hastalar araştırmamızın evrenini oluşturmaktadır. Araştırmada literatür taranarak oluşturulan bir bilgi formu ve PTSB'yi değerlendirmek için Olayların Etkisi Ölçeği kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışma yaşları 40 ile 80 arasında değişmekte olan 200 olgu ile yapılmıştır. Olguların yaşları ortalaması $48,10 \pm 9,41$ 'dir. Katılımcıların %61'i kadın olmakta olup, çalışmaya katılan bireylerin %90'ı evlidir. % 46'sı ilköğretim ve öncesi mezunudur. Katılımcıların COVID-19 geçirdiklerinde en çok halsizlik, kas ağrısı ve boğaz ağrısı şikayetleri olmuştur.

Katılımcıların OEÖ puanları değerlendirildiğinde ortalama $21.82+12.18$ olarak hesaplandı. Ölçek puanı arttıkça PTSB riskinin arttığı değerlendirilmektedir. Bununla birlikte OEÖ'nün PTSB için tanı koydurucu kesim değeri 30 alındığında, çalışmaya katılan bireylerin %13'ünde PTSB açısından risk vardır.

Tartışma: Çalışmamızda katılımcıların ortalama PTSB riski kadınlarda, bekarlarda, eğitim seviyesi ilköğretim ve öncesi olanlarda COVID-19 sonrası semptom devamı olan bireylerde daha yüksek saptanmıştır. COVID-19 sonrası post-travmatik stres bozukluğu risk düzeyinin düşük saptanmasında hastalığın toplumda daha iyi tanınır hale gelmesi, aşı uygulamalarının yaygınlaşması, karantina gibi kısıtlayıcı önlemlerin gevşetilmesinin etkili olduğu düşünülmüştür.

Sonuç: Pandemi döneminin sonuçları hem bireysel hem de toplumsal travmalardan kaynaklanan fiziksel, ruhsal ve sosyal ihtiyaçlar konusunda stratejiler geliştirmek için önem taşımaktadır. Pandemi döneminde aile hekimleri tarafından yürütülen COVID-19 hasta izleminde kişilerin psikolojik durumları kısaca sorgulanmalı ve olası tanılar için iyileştirmeye yönelik erken müdahalede bulunulmalıdır.

Aile Sağlığı Merkezlerinde Kullanılan Çok Kısa Bir Girişimin Sigara Bırakma Üzerine Etkisinin Değerlendirilmesi: Pragmatik Randomize Kontrollü Bir Çalışma

Yiğit Yağcı¹, Şeniz Karademir², Okay Başak¹

¹ Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

² Aydın İl Sağlık Müdürlüğü

Giriş: Tütün kullanımı, başta gelen önlenebilir ölüm nedenleri arasındadır. Sigara kullananların yarısı sigara ile ilişkili hastalıklardan ölmektedir. Tütün ürünlerini ara ara veya devamlı kullanan 15 yaş ve üzeri birey oranı ülkemizde 2019 yılında % 31,4 bulunmuştur. İçicilere tütün kullanımını bırakmaları için yardım edilmesi Dünya Sağlık Örgütü'nün altı MPOWER stratejisi içinde en yavaş ilerleyendir. Sigara bırakma hizmetlerinin ücretsiz verildiği gelişmekte olan ülkelerde bile, bu hizmetleri kullanma oranları düşüktür (%4-28). Rutin hasta görüşmelerinde hekimin sigarayı bırakma tavsiyesi, bırakma oranlarını artırmaktadır. DSÖ bırakma oranlarını artırmak için kısa klinik girişimler önermektedir. Yapılan çalışmalar bu girişimlerin bırakma oranlarını artırdığını göstermiştir. Ancak DSÖ'nün "kısa" olarak tanımladığı bu girişimler 3-10 dakika sürmektedir ve bir hastaya ayrılan sürenin kısıtlı olduğu yoğun klinik uygulama ortamında uygulanması zordur. Zaman yokluğu ve eğitim eksikliği hekimlerin bunları yeterince kullanmasının önündeki başlıca engellerdir. Hekimlerin uyumunu artırmak için çok kısa hekim tavsiyesi girişimleri de önerilmiştir. Bunların etkinliği ve uygulanabilirliği ile ilgili çalışmalar sınırlıdır. Ülkemizde bunların uygulanma durumu ve etkinliği bilinmemektedir. 3A-OR çok kısa klinik girişimi Öğren-Ölç-Öner-Yardım teklif et-Kaydet basamaklarından oluşmaktadır. Çalışmamızda sigara bırakma desteği amacıyla kullanmakta olduğumuz bu çok kısa girişimin aile sağlığı merkezlerinde etkinliğini değerlendirmeyi amaçladık.

Yöntem: Pragmatik randomize kontrollü bir çalışma tasarlanması planlanmaktadır. Çalışma Aydın'daki aile sağlığı merkezlerinde çalışan aile hekimleriyle yapılacaktır. Çalışma ortamı için biri eğitim aile sağlığı olmak üzere 4 aile sağlığı merkezi seçilecektir. Girişim grubunda aile hekimi sigara kullanan hastalarına sigarayı bırakmalarına yönelik 3A-OR çok kısa klinik girişimini yapacaktır. Kontrol grubunda ise aile hekimleri her zaman yaptıkları uygulamayı sürdürecektir. Çalışma Ocak-Mart 2023 tarihleri arasında yapılacak ve belirlenen merkezlerde başvuru yapan 18 yaş ve üzerindeki uygun herkes çalışmaya alınacaktır.

Bulgular: Araştırma tasarım aşamasındadır.

Sonuç: Çalışmanın başlıca çıktısı girişim ve kontrol gruplarındaki bırakma oranlarının karşılaştırılmasıdır.

Tartışma Soruları:

- Çalışma daha pragmatik hale nasıl getirilebilir?
- Girişim grubu için sonrasında ek girişimler yapılabilir mi?
- Çalışma için bütçelendirme gerekir mi?

Evde Sağlık Hastalarında Derin Ven Trombozu Riskinin Belirlenmesi

Abdülbaki Cerrah, Ahmet Yılmaz, Ersin Esen, Cüneyt Ardıç
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Giriş: Derin Ven Trombozu (DVT) derin venöz sistemde bir veya birden fazla venin trombüsle tıkanması ile gelişip ağrı, şişlik, hassasiyet ve kızarıklık gibi bulgular ile ortaya çıkan, tedavi edilmediği takdirde önemli derecede mortalite ve morbiditeye yol açabilen bir patolojidir. DVT %85 bacak ve pelvis venlerden, %5-6 üst ekstremitelerden kaynaklanır. Risk faktörlerini belirlemede Virchow Triadı (staz, hiperkoagülabilite, damar duvar yaralanması) kullanılmaktadır. Staz riskini arttıran immobilizasyon, ekstremit ve pelvis fraktürleri, yaşlılık, kalp yetmezliği gibi faktörler özellikle evde sağlık hastalarında fazla görüldüğünden DVT riski de bu hastalarda genel popülasyona göre daha fazladır. Bu çalışmada amacımız evde sağlık hizmeti alan hastalarda DVT gelişme riskini belirlemek ve antikoagülan ihtiyacı olan hastaları gerekli bölümlere yönlendirmektir.

Yöntem: Çalışmanın evrenini Rize Eğitim ve Araştırma Hastanesi Evde Sağlık Hizmeti alan hastalar oluşturmaktadır. Antikoagülan tedavi alan hastalar çalışmadan dışlanacaktır. Çalışmamızda hastaların sosyodemografik özellikleri, hastalıkları, kullandığı ilaç bilgilerinin yazıldığı hasta bilgi formu, derin ven trombozu riskini belirlemek için Autar DVT Risk Tanılama Aracı, hastanın mobilite durumunu belirlemek için Katz Günlük Yaşam Aktivitesi Ölçeği kullanılacaktır. Autar DVT Risk Tanılama Aracı'nda yaş, vücut kitle indeksi, mobilite, özel risk durumları, travma, cerrahi işlem ve yüksek riskli hastalığa sahip olma durumları değerlendirilip puanlanmaktadır. 15 üstü puan alanlarda antikoagülan tedavi başlanması önerilmektedir.

Bulgular: Araştırma henüz fikir aşamasındadır.

Sonuç: Araştırma henüz fikir aşamasındadır.

Tartışma Soruları:

- Yatağa bağımlı hastalarda kilo hesaplama zor olacağı için vücut kitle indeksi hesaplamak yerine bel çevresi ölçümü kullanılabilir mi veya başka hangi yöntemi önerirsiniz?
- DVT riski yüksek çıkan hastalarda tedaviye başlamak için hangi yolu izleyelim?
- İlaç etkileşimleri açısından farmakoloğa danışalım mı?

Aile Hekimlerinin Kulak Burun Boğaz Hastalıkları Konusundaki Bilgi Düzeylerinin Değerlendirilmesi

Sümeyye Gündüz¹, Burcu Kayhan Tetik¹, Emrah Gündüz²

¹ İnönü Üniversitesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

² Malatya Eğitim Ve Araştırma Hastanesi

Giriş Ve Amaç: Tıp bilimindeki değişim ve çeşitlilik sağlık hizmet sunumunu karmaşıklaştırmış, küçük dallara ayrılan disiplinler birbirinden kopmuştur. 1923 yılında Francis Peabody tıp bilimindeki aşırı uzmanlaşma nedeniyle hastaların ortada kaldığını, kapsamlı ve kişisel sağlık hizmeti veren bir uzmanlık dalı olarak aile hekimliğinin gerekliliğini savunmuştur.

Üç yıllık eğitim süresinin 18 aylık bölümü rotasyonlarda, geri kalan kısmı aile hekimliği uygulama alanlarında geçmektedir. Türkiye’de aile hekimliği uzmanlık eğitiminde Tıpta Uzmanlık Kurumu tarafından belirlenen rotasyonlar; dahiliye (4 ay), pediatri (4 ay), kadın hastalıkları ve doğum (3 ay), ruh sağlığı ve hastalıkları (2 ay), acil tıp (1 ay), göğüs hastalıkları (1 ay), kardiyoloji (1 ay), dermatoloji (1 ay), seçmeli rotasyonlar (nöroloji, genel cerrahi, fiziksel tıp ve rehabilitasyon) (1 ay) olarak belirlenmiştir. Aile hekimliği uzmanlık öğrencileri, tüm bu rotasyonlar boyunca; aile hekimliği uygulama alanında seyrek görebileceği vakaları gözleme ve birebir hasta takibi yapma fırsatı kazanmaktadır.

Yapılan çalışmalarda hastaların birinci basamak sağlık kuruluşlarına en sık başvuru nedenlerinin üst solunum yolu enfeksiyonları olduğunu göstermektedir. Aile hekimliği pratiğinde kulak burun boğaz (KBB) hastalıklarının önemli bir yer tutmaktadır. Aile hekimliği uzmanlık eğitiminin çekirdek eğitim müfredatında KBB hastalıkları rotasyonu bulunmamaktadır.

Biz çalışmamızda aile hekimlerinin KBB hastalıkları konusundaki bilgi düzeylerini araştırmayı, sıklıkla başvuran KBB hastalarını nasıl yönettiklerini değerlendirmeyi ve aile hekimliği uzmanlık eğitiminde veya il sağlık müdürlüklerinin düzenlediği hizmet içi eğitimlerde KBB hastalıklarının da yer alması gerektiğini ortaya koymayı amaçladık.

Yöntem: Kesitsel tanımlayıcı tipteki araştırmamızın evrenini tam zamanlı ve yarı zamanlı aile hekimliği asistanları ile sahada görev yapan pratisyen ve uzman aile hekimleri oluşturmaktadır. Çalışmaya katılmayı kabul eden hekimlere KBB uzmanıyla hazırlanmış; sosyodemografik, öz değerlendirme ve KBB hastalıkları ile ilgili fizik muayene, tanı ve tedavi sorularından oluşan 60 soruluk bir anket uygulanacaktır.

Bulgular: Çalışma veri toplama aşamasındadır.

Tartışma Soruları

- 1- Anket soruları çalışmanın amacı için uygun mudur?
- 2- Çalışmanın kısıtlılıkları nelerdir?
- 3- Çalışmanın kalitesini arttıracak önerileriniz nelerdir?

Gebelerin Covid-19 Aşıları ile İlgili Bilgi ve Tutumları

Aslı Fatma Koç¹, Recep Erin², Ceyhun Yurtsever¹

¹ Kanuni Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Kliniği

² Kanuni Eğitim ve Araştırma Hastanesi Kadın Hastalıkları ve Doğum Kliniği

Amaç: Gebe kadınlarda COVID-19 nedeni ile ölüm oranları %0,4 ile %2 arasında değişmektedir. Bu oran gebe olmayan kadınlara göre %70 daha yüksektir. Gebelerde COVID-19 aşılması ile ilgili yapılan çalışmalarda olumlu sonuçlar mevcuttur. Çalışmamızda gebelerin COVID-19 'a karşı geliştirilen aşılarla ilgili tutum, davranış ve bilgi düzeylerinin ve buna etki eden faktörlerin değerlendirilerek, sahip oldukları COVID-19 aşı algısının araştırılması amaçlanmıştır.

Gereç-Yöntem: Bu kesitsel araştırma Mart-Haziran 2022 tarihleri arasında Kanuni Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde yürütülmüştür. Kadın Hastalıkları ve Doğum Polikliniklerine başvuran ve çalışmaya katılmaya gönüllü olan 332 gebeye COVID-19 aşıları ile ilgili tutum, davranış ve bilgi düzeylerini sorgulayan bir anket formu uygulanmıştır.

Bulgular: Katılımcıların yaş ortalaması $31,4 \pm 5,2$ iken tamamı evliydi ve 93'ü (%28) çalışıyordu. Katılımcıların 115'i (%34,6) mevcut gebeliklerinde veya öncesinde COVID-19 geçirdiğinin ifade etti. Gebelerin COVID-19 aşıları ile ilgili bilgi ve tutumlarının incelenmesi amacıyla yapılan çalışmamızda, aşı yaptırmama nedenlerinin ne olduğusorulduğunda ilk sırada aile üyelerinin aşı konusunda tereddüt yaşaması yer alırken ikinci sırada aşının bebeklerine zarar vereceği düşüncesi yer alıyordu. Çalışmamızda bilgi sorularına verilen doğru yanıt oranı ile COVID-19 aşısı olmaya isteklilik arasında pozitif anlamlı ilişki bulundu. Araştırmamızda çalışan gebeler çalışmayanlara kıyasla, eğitim düzeyi yüksek olanlar düşük olanlara kıyasla, daha fazla doğru yanıt oranına sahipti. Çalışmamızda gebelerin en sık kullandıkları bilgi kaynakları ile aşılama oranları arasında anlamlı ilişki bulundu.

Sonuç: Sonuç olarak çalışmamıza katılan gebelerin yapılması önerilen COVID-19 aşılarını, olmama nedenleri arasında en güçlü sebepler aile üyelerinin tereddüt yaşaması ve bebeklerine zarar verme vereceğini düşünmekti. COVID-19 aşısı hakkında sorulan bilgi sorularına verilen doğru yanıt oranı daha yüksek olan gebelerin daha fazla sıklıkta aşı olduğunu saptadık. Elde edilen bu verilerden yola çıkarak, gebe ve gebe adaylarının COVID-19 aşıları hakkında doğru ve yeterli bilgilendirilmesinin, aile üyeleri ile birlikte tereddütlerinin azaltılmasının, farkındalıklarının artırılmasının, aşılama oranlarını arttıracığı, sonuç olarak da olası enfeksiyon sonrası istenmeyen durumların meydana gelmesini azaltacağı söylenebilir.

Aile Hekimliği Stajı Komplikasyonu Olarak Gelişen Bir Parotit Olgusu

Ersan Gürsoy, Mehmet Kılınçer, Bilal Karabaş, Salih Eren
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: Kızamık, kızamıkçık ve kabakulak (KKK) ağır morbidite ve mortaliteye yol açabilen ve aşı ile önlenbilir bulaşıcı hastalıklardır. Pek çok hastalıkta olduğu gibi sağlık çalışanları artan maruziyet nedeniyle KKK aşılamaında öncelikli grupta yer alırlar ve bu grubun primer aşılması büyük önem arz etmektedir(1). Çalışmamızda aile hekimliği stajı esnasında anlatılan derslerden etkilenerek KKK aşısı olan bir öğrencide gelişen parotit olgusunu sunmak amaçlanmıştır.

Olgu: Daha önce bilinen kronik bir hastalığı ve temas öyküsü olmayan 24 yaş kadın hasta yaklaşık 3 gündür olan halsizlik, subfebril ateş, boyunda tek taraflı şişlik ve ağrı nedeniyle tarafımıza başvurdu. Hastanın öyküsünden yaklaşık 2 hafta önce KKK aşısı olduğu öğrenildi. Fizik muayenesinde sol parotis bölgesinde yaklaşık 2*2 cm boyutunda sert, ağrılı, kızamık kitle saptandı. (Resim 1, Resim 2) Diğer kulak burun boğaz ve sistemik muayenesinde herhangi bir patolojiye rastlanılmadı. Laboratuvar tetkiklerinde amilaz yüksekliği dışında patoloji saptanmadı (Lökosit:6.000 , lenfosit%: 46 , trombosit:265.000 , sedimentasyon: 15, CRP: 3.34, amilaz:303.7). Test kiti olmadığı için Kabakulak IgM istenemedi. Hastadan ayrıca boyun usg istendi. Sol parotis bezinde heterojenite ve boyunda reaktif özellikte lenf nodları izlendi. Hastaya NSAİD ve sekonder komplikasyonlara yönelik antibiyoterapi başlandı. 1 hafta sonraki kontrolde hastanın ağrısı ve şişliği kaybolmuştu. 1 ay sonra tekrar kontrol önerildi.

Tartışma: Kabakulak parotis bezinin akut ve ağrılı şişliği ile karakterize viral bir enfeksiyondur(2). Çalışmamızda temas öyküsü olmayan ve KKK aşılması dışında bir risk faktörü olmayan bir hastada gelişen parotit olgusu sunulmuştur. KKK aşısı genel olarak advers etkilerin nadir görüldüğü bir aşıdır. Sık görülen selim seyirli ve geçici olan ateş, enjeksiyon yerinde ağrı, halsizlik gibi yan etkilerinden başka literatürde nadiren kızamık benzeri döküntü, öksürük, artralji, myalji, iştahsızlık, trombositopeni, hipersensitivite reaksiyonları, aseptik menenjit ve parotit gibi istenmeyen etkiler de bildirilmiştir (3-5).KKK aşılması sonrası yan etki olarak parotit gelişebileceği ve doğal parotit hastalığını taklit edebileceği özellikle aşılama görev alan tüm sağlık çalışanlarınca göz önünde bulundurulmalıdır.

Türkiye’de Sağlıkta Şiddete Yönelik Google Trends Aramalarının Son 5 Yıllık Analizi

Mehmet Kılınçer, Salih Eren, Cihat Üstün, Bilal Karabaş, Ersan Gürsoy
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: Günümüzde sağlık çalışanları maalesef ki şiddete en çok maruz kalan meslek gruplarından biridir(1). Sağlık çalışanlarının maruz kaldığı şiddet olayları alınan tüm önlemlere rağmen giderek artmakta ve bu durum toplumsal bir sorun haline gelmektedir(2).

Çalışmamızda son 5 yılda Google Trends üzerinden sağlıkta şiddet ile ilgili arama terimlerinin aratılma sıklığını araştırmak amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Çalışmamızda 01.01.2017-01.09.2022 tarihleri arasında Google Trends üzerinden yapılan sağlıkta şiddet ile ilgili arama hacimleri değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda direkt olarak “sağlıkta şiddet” arama terimi ve yine sağlıkta şiddet ile alakalı “doktora şiddet”, “hekime şiddet”, “doktora dayak”, “hastanede şiddet” gibi arama terimleri değerlendirilmeye alınmıştır.

Bulgular: “Sağlıkta şiddet” arama terimi her yıl birer kez zirve puanına (100) ulaşmıştır. Pik yapılan dönemler her yıl farklı aylarda gerçekleşmiştir. 2017, 2018, 2019, 2020 ve 2021’ de aratılma ortalaması sırasıyla 6,57 , 11,23 , 17,63 , 5,42 ve 12,38 olmuştur. 2022 yılının ilk 36 haftasının ortalaması ise 21,89 ile en yüksek değere sahiptir. Son 5 yıl içinde “sağlıkta şiddet” aramasının en az yapıldığı yıl COVID-19 pandemisinin pik yaptığı 2020 yılı olmuştur. Diğer arama terimlerinde de benzer sonuçlar elde edilmiştir.

Tartışma: Sağlık alanında şiddet olayları birden fazla perspektiften değerlendirilmesi gereken çok yönlü bir olgudur. Bu çalışmada sadece medyaya düşen dolayısıyla Google arama motorunda çıkan aramalar dahil edilmiştir. Şiddetten kasıt sadece fiziksel şiddet olmayıp sözel şiddet, mobbing, cinsel taciz vb. durumlar da şiddet tanımına dahildir. Ülkemizde 12.944 sağlık çalışanı üzerinde yapılan bir çalışmada çalışanların %44,7’ sinin son 12 ayda işyerinde bir şekilde şiddete maruz kaldığı görülmüştür(3). Haber yapılan kısım bile yeterince fazla iken, her gün haber yapılmayan ve dolayısıyla da Google arama motorunda çıkmayan yüzlerce şiddet olayının gerçekleştiği tahmin edilmektedir. Şiddet olaylarının belli dönemlerde artıp azalması ileri incelenmesi gereken toplumsal bir olgudur.

Tip 2 Diabetes Mellitus Hastalarında Diyabetik Ayak Sıklığı ve İlişkili Faktörler

Utku Ceylan¹, Sabah Tüzün², Ersin Engin Şimşek¹

¹ Sağlık Bilimleri Üniversitesi Kartal Dr Lütfi Kırdar Şehir Hastanesi

² Marmara Üniversitesi Pendik Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Amaç: Bu çalışmada Tip 2 diabetes mellitus (DM) tanısı olan hastalardaki diyabetik nöropati (DNP) sıklığının ve ilişkili faktörlerin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Kesitsel ve retrospektif olan bu çalışmaya 01 Ocak 2018 ile 01 Ocak 2021 tarihleri arasında Kartal Dr. Lütfi Kırdar Şehir Hastanesi'ne bağlı Üst Kaynarca Diyabet Merkezindeki podoloji ünitesinde ayak muayenesi olup, en az 5 yıldır tip 2 DM tanısı olan, 18 yaş üzeri hastalar dahil edilmiştir. Tüm hastaların sosyodemografik ve DM ile ilgili özellikleri geriye dönük olarak hastane bilgi sistemleri üzerinden taranmıştır. Tüm hastaların podolojik muayeneleri aynı podolog tarafından yapılmış olup, hastaların podolojik muayene dosyaları retrospektif olarak değerlendirilmiştir. Hastaların DNP monofilaman ve biotensinometre testlerinin herhangi birinin pozitif olması ile değerlendirilmiştir Biotensinometre testinde ayağın herhangi bir noktasında titreşim algısı 25'in üzerinde olduğunda test pozitif kabul edilmiştir.

Bulgular: Çalışmaya toplam 2440 tip 2 DM hastası kabul edilmiş olup hastaların yaş ortancaları 57 [14] yıl, diyabet süresi 10.0 [6.0] yıl ve 1315 (%53.9) kadın olarak saptanmıştır. Çalışmaya dahil edilen hastaların 705 (%28.9)'unda DNP semptomları saptanırken, 1067(%43.7)'sinde DNP tespit edilmiştir. Ayrıca hastaların 413 (%16.9)'unda onikomikoz, 307 (%12.6)'da tinea pedis ve 49 (%2.0)'de diyabetik ayak ülseri gözlenmiştir. DNP varlığı açısından cinsiyetler arasında anlamlı fark saptanmamıştır (p=0.680). Bununla beraber DNP olanlarda yaş ortancası 62 [12] yıl iken olmayanlarda 54.0 [12.0] yıl olarak gözlenmiştir (p<0.001). DM hastalarında oral antidiyabetik tedavilerinin (OAD) kullanımı DNP olanlarda daha düşük iken, insülin kullanım sıklığı DNP olanlarda anlamlı yüksek tespit edilmiştir (OAD için 1249 (%91.0) vs 923 (%86.5), p<0.001; insülin için 464 (%33.8) vs 532 (%49.9), p<0.001). DNP varlığı lojistik regresyon ile değerlendirildiğinde, DM süresi (OR=1.086, %95GA=1.066-1.107, p<0.001), hipertansiyon varlığı (OR=1.950, %95GA=1.612-2.358, p<0.001), hipotiroidi varlığı (OR=0.532, %95GA=0.369-0.766, p<0.001) ve insülin kullanımı (OR=1.591, %95GA=1.297-1.951, p<0.001) anlamlı saptanmıştır.

Sonuç: DM hastalarında DNP görülme sıklığının yüksekliği nedeniyle, özellikle uzun süredir DM olan hastalar DNP açısından değerlendirilmelidir.

İnsülin Kalemli Kullanan Diyabet Hastalarının İnsülin Kalemli Kullanımı Bilgi Ve Davranış Durumları

Ayşenur Hacısalihoğlu, Faruk Aksoy
SBÜ Trabzon Tıp Fakültesi

Amaç: İnsülin kalemli kullanan Diyabetes Mellitus(DM) hastalarının insülin kalemli kullanımı hakkındaki bilgi ve davranış durumlarını değerlendirmeyi amaçladık.

Yöntem: Çalışma, 29.06.2022 ile 15.08.2022 tarihleri arasında yürütülen gözlemsel tipte kesitsel bir araştırmadır. Literatür taranarak oluşturulan anket formu, SBÜ Trabzon KEAH polikliniğine başvuran en az altı aydır kendi kendine insülin kalemli uygulayan 169 DM hastasına yapılmıştır. Katılımcıların sosyodemografik özellikleri, DM ile ilişkili durumları ve insülin kalemli kullanımı hakkındaki bilgi ve davranış durumları sorgulanmıştır.

Bulgular: Katılımcılarımıza sorulan 22 bilgi sorusunda doğru cevap sayısı ortancası 18[4] (%81,8), doğru uygulama sayısı ortancası 17[4] (%77,3) olarak bulundu. Yaş ile doğru cevap ve doğru uygulama sayısı arasında negatif korelasyon mevcuttu (sırasıyla; $p<0,001/r=-0,500$ ve $p<0,001/r=-0,463$). Diğer demografik özelliklere bakıldığında normal kilodakilerin, lise ve üstü eğitimi olanların ve çalışanların doğru cevap sayısı ortancaları daha yüksekti (sırasıyla; $p=0,006$, $p<0,001$ ve $p=0,003$). Kadınların, normal kilodakilerin, bekarların, lise ve üstü eğitimi olanların, çalışanların ise doğru uygulama sayısı ortancaları daha yüksekti (sırasıyla; $p=0,002$, $p<0,001$, $p=0,044$, $p=0,019$ ve $p=0,006$). Diyabet başlangıç yaşı ve insülin kalemli başlangıç yaşı ile doğru cevap ve doğru uygulama sayısı arasında negatif korelasyon mevcuttu (sırasıyla; $p<0,001/r=-0,544$, $p<0,001/r=-0,566$, $p<0,001/r=-0,342$ ve $p<0,001/r=-0,392$). İnsülin kalemli kullanım süresi ile doğru cevap sayısı arasında pozitif korelasyon varken doğru uygulama sayısı ile arasında korelasyon mevcut değildi (sırasıyla; $p<0,001/r=0,296$ ve $p=0,125/r=0,118$). Günde kaç kez insülin enjeksiyonu yapıldığı ile hem doğru cevap hem de doğru uygulama sayısı arasında pozitif korelasyon mevcuttu (sırasıyla; $p<0,001/r=0,390$ ve $p<0,001/r=0,251$). Katılımcıların insülin kalemli kullanımı hakkında aldığı eğitim sayısı arttıkça doğru cevap sayısı artmaktaydı ancak eğitim sayısı ile doğru uygulama sayısı arasında korelasyon yoktu (sırasıyla $p<0,001/r=0,298$, $p=0,114/r=0,122$).

Sonuç: Çalışmamıza katılan diyabet hastalarının insülin kalemli kullanımı hakkında bilgi eksiklikleri ve uygulamada hataları olduğunu gördük. Bilgi düzeyinin ve doğru uygulama durumlarının demografik özellikler ve DM ilişkili durumlarla değişkenlik gösterdiğini tespit ettik. Bu konuda katılımcıların aldığı eğitim sayısı arttıkça bilgi düzeyinin yükseldiğini ancak uygulamadaki hataların azalmadığını saptadık.

Kırlangıç Otu (Chelidonium Majus) Akut Sinüzit Tedavisinde Etkinliği; Hayvan Deneyi

Funda EKİMCİ DENİZ¹, Selma SEZEN²

1. Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Aile Hekimliği ABD
2. Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Tıp Fakültesi Farmakoloji, ABD

Giriş: Chelidonium majus (Kırlangıç otu), Papaveraceae ailesine ait, çok yıllık, otsu, çiçekli bir bitkidir. Gerek halk tıbbında gerekse Çin tıbbında yüzyıllardır kullanılmaktadır. Batı tıbbında ise bitkinin içerdiği sanguinarin, chelidonin, chelerythrine, berberin, protopin ve koptisin gibi alkaloidler, flavonoidler ve fenolik asitler nedeniyle fitoteropötik olarak ilgilenilmeye başlanmıştır. Literatürde Chelidonium majus'un antiinflamatuvar, antimikrobiyal, immun modülatör, antiülser, ve antioksidan özelliklerinin çalışıldığı hücre kültürü, hayvan deneyleri ve insan çalışmaları mevcuttur. Bunun yanında oral alımlarda hepatotoksik olduğunu bildiren yayınlar da bulunmaktadır.

Yine Zielińska ve ark. 2021 ve 2022 yıllarında yayınladıkları iki farklı çalışmada C. majus, S. aureus, P. aureginosa, C. albicans üretilmiş besi yerlerine yerleştirilmiş, inkübasyondan 3 gün sonra tüm kültürlerde hücre azalması gözlenmiştir. Türkiye'den Orhan ve ark. çalışmasında, papavarecea ailesinden elde edilen alkaloidlerin birçok Gram (-) ve Gram (+) bakteri türlerinde antibakteriyel, HSV ve Parainfluenza virüste antiviral etkinlikleri olduğu gösterilmiştir. Jameel ve ark. çalışmasında papavarecea sulu ekstresi diske emdirilerek besiyerlerine uygulanmış, her besi yerinde antibakteriyel etkinlik bulunmuş olup en yüksek etkinlik 14 mm inhibisyon çapı ile Staf. epidermidis'te gözlenmiştir.

Amaç: Görüldüğü gibi papavarecea ailesi invitro yöntemlerle birden çok defa denenmiş ve bu çalışmalarda antibakteriyel olarak başarılı bulunmuştur. Fakat literatürde yeterli sayıda hayvan modeli bulunmamaktadır. Biz çalışmamızda, hücre ve bakteri kültürlerinde başarılı antibakteriyel aktivite sağlayan bu ekstrenin hayvan modelinde etkisini gözlemlemeyi amaçlamaktayız.

Materyal ve Yöntem: *Chelidonium majus* L. (CM) bitkisi çiçeklenme dönemi olan Mayıs ayında toplanıp, toprak üstü bölümlerinden sıvı ekstre hazırlanacaktır. Deneyde 24 adet erkek Sprague Dawley sıçan kullanılacak, sıçanlar 4 farklı gruba ayrılacaktır. Sağlıklı kontrol grubuna ekim yapılmayacak diğer 3 deney grubuna MRSA ekimi yapılacaktır. Ekimden 5 gün sonra gruplar sırasıyla salin, sulu bitki ekstresi ve metanol bitki ekstresi ile nazal lavaj yapılarak tedavi edilecektir. 5 günlük tedavi sonunda sinüs lavajı ve sinüs mukozasının patolojik incelemeleri yapılacaktır.

Bulgular ve Tartışma: Araştırmamız fikir aşamasındadır.

Sonuç: Araştırmamız sonucunda elde edilecek veriler, yüzyıllardan beri halk ilacı olarak kullanılmakta olan C. majus'u fitoterapötik bir ajan olarak Batı tıbbının kullanımına sunmaya kapı açabilir. Bu çalışmanın çıktıları daha ileri çalışmalar için yol gösterici olacaktır.

Sosyal Kırılganlık Ölçeğinin Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışmasının Yapılması

Yusuf Görgülü, Hüseyin Elbi, Fatih Özcan

Manisa Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği

Giriş: Kırılganlık, fizyolojik rezervlerin kaybı ile karakterizedir ve bu, stresör olaylarla yaşlı yetişkinlerin artan savunmasızlığına yol açar. Kırılganlık yaygın olarak fiziksel, bilişsel, psikolojik ve sosyal bileşenleri olan çok boyutlu bir yapı olarak kabul edilir. Bu boyutlar arasında, sosyal kırılganlık tartışmasız en az araştırılmıştır. Kırılganlığın boyutları arasındaki karmaşık etkileşim ve sosyal faktörlerin sağlık sonuçlarına katkısının giderek daha iyi anlaşılması göz önüne alındığında, sosyal kırılganlığın son yıllarda daha çok ilgi görmektedir.

Amaç: Bu çalışmanın amacı 8 maddeli Sosyal Kırılganlık Ölçeği'nin Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışmasının yapılmasıdır.

Yöntem: Araştırma metodolojik tipte tasarlanmıştır. Bu araştırmanın çalışma grubu Manisa Celal Bayar Üniversitesi Hafsa Sultan Hastanesi Aile hekimliği polikliniğine başvuru yapacak hastalardan oluşacak biçimde planlandı. Tahmini örneklem büyüklüğü geçerlilik ve güvenilirlik çalışması için 200 kişi (hasta) belirlenmiştir. Es zamanlı/benzer ölçek geçerliği için Edmonton Kırılganlık Ölçeğinin kullanılması planlanmıştır.

Sonuç: Bu araştırma sonucunda, sosyal kırılganlık hakkında farkındalığın gelişeceği ve bu konuyu değerlendirecek etkin bir ölçeğin dilimize uyarlamasının yapılması değerlendirilmiştir.

Tartışma sorusu:

- Es zamanlı/benzer ölçek geçerliği için başka bir ölçek önerir misiniz?
- Bu ölçek/anket için geçerlik ve güvenilirlik çalışması gerekli midir?

Demir Eksikliği Olan Kadınlarda Her Gün ve Gün Aşırı Tedavi Rejiminin Yaşam Kalitesi Üzerine Etkisi ve Etkinlik Düzeyi İle Yan Etki Profilinin Karşılaştırılması

Derya Pekşen Akcan, Gökçe İşcan, Funda Yıldırım Baş
Süleyman Demirel Üniversitesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: Dünya Sağlık Örgütü'ne göre demir eksikliği anemisi dünyada en sık mikrobesein eksikliği olup gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde bir halk sağlığı sorunu olarak gösterilmektedir. Demir eksikliğinin önlenmesi ve tedavisi toplum sağlığı açısından önemli bir hedeftir. Demir replasman tedavisindeki en büyük sorun uygulanan tedavi dozunun çeşitli gastrointestinal yan etkiler göstermesinden dolayı hastayı rahatsız etmesine dayanmaktadır. Bu yan etkilerden dolayı hastalar yaşam kaliteleri ve sağlık durumları kötüleştiği için ya tedaviyi yarıda bırakmakta ya da dozu azaltma talebinde bulunmaktadır.

Araştırmamızın amacı demir eksikliği olan premenopozal kadınlarda her gün ve gün aşırı bir kez verilen demir +2 oral preparat tedavisinin etkinliğini GİS yan etkilerinin ve yaşam kalitesindeki değişimin değerlendirmektir.

Yöntem: Prospektif olarak planladığımız çalışmada, Aile Hekimliğine **polikliniğine** başvurusu sonucu demir eksikliği tanısı almış 18 yaş ve üzeri power analizine göre 132 premenopozal kadına ulaşılması hedeflenmiştir. Veri toplama aracı olarak; literatür taranarak tarafımızca oluşturulmuş Sosyodemografik bilgi formu yanında EQ-5D-5L Genel Yaşam Kalitesi Ölçeği, Gastrointestinal Semptom Derecelendirme Ölçeği ve Sağlıklı Beslenmeye İlişkin Tutum Ölçeği uygulanacaktır. Hastalar randomize olarak iki gruba ayrılacak, bir gruba günde bir defa diğer gruba gün aşırı bir kez demir +2 oral preparat tedavisi aynı beslenme önerisi verilecek, üç ay boyunca verilecektir. Tedaviye uyum gösteren hastalardan demir eksikliği tedavisinde cevabı değerlendirmede kullanılan kan parametreleri (Tam kan, serum demiri, SDBK-Total, Ferritin) ve Hepsidin (Elisa) istenecektir. 3 ay sonra araştırmacı tarafından EQ-5D-5L Genel Yaşam Kalitesi Ölçeği, Gastrointestinal Semptom Derecelendirme Ölçeği tekrar uygulanacaktır. İstatistiksel analiz olarak; kategorik veriler için Fisher veya Ki-kare testi, sayısal veriler için normal dağılım durumuna göre bağımsız gruplar t test veya Mann-Whitney U/Kruskal wallis testleri kullanılacaktır. Ölçek skorları arasındaki ilişki korelasyon testleri ile değerlendirilecektir.

Bulgular ve Sonuç:

Çalışma fikir aşamasındadır. Sonuçlar çalışma tamamlanınca paylaşılacaktır.

Tartışma soruları

- 1) Çalışma nasıl geliştirilebilir? Önerileriniz nelerdir?
- 2) Hazır kullandığımız anketlere ek önerileriniz nelerdir?

Aile Sağlığı Merkezlerine Başvuran Bireylerde Somatizasyon Sıklığı ve İlişkili Faktörlerin Araştırılması

Gamze Dur

Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği A.D.

Amaç: Somatizasyonu olan hastalar ağrı başta olmak üzere oldukça geniş spektrumda, farklı bedensel yakınmalarla öncelikle aile hekimlerine başvurumaktadırlar. Sıklıkla hekimin yeterli bir değerlendirme yapmadığı konusunda kaygılıdır ve güven telkin edilemezse farklı hekimlere gitme eğilimindedirler. Bu durum, sağlık sisteminin gereksiz yere yoğun bir şekilde kullanılması, hastanın yanlış ve gereksiz tetkik/tedavilerle çözümsüz kalması sonuçlarını doğurmaktadır. Bu çalışmada, aile sağlığı merkezine başvuran bireylerde, somatizasyon eğiliminin sıklığı ve derecesinin belirlenmesi ile biyopsikososyal altyapısının araştırılmasının yanı sıra somatizasyon eğiliminin saptanmasında kullanılan ölçeklerin birbiri ile arasındaki tutarlılığın ve birinci basamakta kullanıma uygunluğunun değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Birinci basamak sağlık hizmeti veren hekimlerin somatizasyonu daha kolay tanınması ve yönetebilmesi, bu konuda farkındalığın artırılması çalışmanın hedefleri arasındadır.

Yöntem: Kesitsel ve tanımlayıcı nitelikte tasarlanan çalışmada Afyonkarahisar ili aile sağlığı merkezlerine herhangi bir nedenle başvuran 18-65 yaş arası bireyler çalışmaya dahil edilecektir. En az 1000 kişiye ulaşılması planlanmaktadır. Veri toplama araçları olarak; sosyodemografik veri formu, BKİ, somatizasyon ölçeği, hasta sağlık anketi-15 (Patient Health Questionnaire, PHQ-15), bedensel duyumları abartma ölçeği (Somatic Symptom Amplification Scale- SSAS) kullanılacaktır. Verilerin istatistiksel analizinde, SPSS paket programı kullanılacak, normal dağılıma uygunluk testi yapıldıktan sonra parametrik ve non-parametrik testler uygulanacak ve tüm testlerde istatistiksel önem düzeyi $p<0.05$ olarak alınacaktır.

Bulgular: Çalışmanın bağımsız değişkenleri; bireylerin biyopsikososyal altyapısı ve demografik özellikleri iken bağımlı değişkeni, bireylerin somatizasyona yatkınlık düzeyidir. Bireylerin biyopsikososyal özellikleri, BKİ, kronik hastalıklar ile somatizasyona yatkınlık durumları arasında ilişki düzeyi ve farklı ölçeklerin birbiri ile korelasyonuna bakılacaktır.

Sonuç: Birinci basamakta somatizasyon sıklığının belirlenmesi, ilişkili faktörlerin aydınlatılması ve uygun hasta merkezli terapötik yaklaşım, toplum sağlığına katkı sağlamanın yanı sıra sağlık harcamalarını da azaltacaktır. Dirençli ve süregelen klinik somatizasyon durumlarında, tetikleyici psikososyal faktörler iyi araştırılmalı; aile içi şiddet, cinsel ve fiziksel istismar gibi durumların olup olmadığı muhakkak aydınlatılmalı ve gerekli müdahaleler yapılmalıdır.

Tartışma Soruları:

- 1- Dışlama kriterleri neler olabilir?
- 2- Çalışmada kullanılabilecek farklı ölçek önerileri neler olabilir?

Meme Kanseri Erken Tanısında Klinik Meme Muayenesi ve Mamografinin Etkinliğinin Karşılaştırılması

Sibel Yaşa¹, Okay Başak²

¹ Aydın Efeler 21 Nolu Aile Sağlığı Merkezi

² Aydın Adü Aile Hekimliği Ad

Giriş: Meme kanseri uzun sürede ilerleyici bir hastalık olduğundan erken dönemde tanı konulması halinde hastanın iyileşme olasılığı daha yüksektir. Ülkemizde meme kanseri görülme sıklığı 100.000’de 24,4’tür. Mamografi ile taramaların daha iyi yapılabildiği ve farkındalığın yüksek olduğu toplumlarda klinik meme bakısının etkinliği gösterilememiştir ve bu nedenle bazı kılavuzlar önermemektedir. Öte yandan bazı çalışmalar meme kanserinin saptanmasında %54 duyarlılık ve %94 özgüllük ile klinik meme bakısının mamografiden bağımsız olarak katkıda bulunduğunu göstermiştir. Meme kanseri tarama yöntemleri ile meme kanserlerinin %64’ü erken, lokalize dönemde tespit edilebilmektedir. Mamografiyle tarama çalışmaları, iyi organize edilmiş tarama programlarıyla birlikte meme kanserinden ölümleri %21-31 oranında azaltabilmektedir. Tarama programları ülkemizde büyük ölçüde aile hekimleri üzerinden yürütülmektedir. Aile hekimliği uygulamasında klinik meme bakısının ve mamografinin etkinliği üzerine çalışmalar ülkemizde sınırlıdır.

Bu çalışmamızın amacı bir aile sağlığı merkezine kayıtlı 40-69 yaş arası kadınlarda klinik meme bakısı bulgularıyla mamografi sonuçları arasındaki ilişkinin değerlendirilmesidir.

Yöntem: Araştırma analitik kesitsel desende planlanmıştır. Aydın Efeler 21 No’lu Aile Sağlığı Merkezine kayıtlı 40-69 yaş arası 700 kadın çalışmaya alınacaktır. Katılımcılar 01/01/2023-31/03/2023 tarihleri arasında aile sağlığı merkezine çağrılacaklardır. Bilinen akut sağlık problemi olmayan ve çalışmaya katılmayı kabul eden kadınlara klinik meme muayenesi yapıp daha sonra mamografi çekilmesi sağlanacaktır. Klinik meme bakısı, tek bir aile hekimi tarafından günde 10-15 kişi olacak şekilde yapılacaktır. Mamografi sonuçları radyoloji hekimi tarafından değerlendirilecektir. Ayrıca katılımcıların sosyodemografik özellikleri, diğer fizik muayene bulguları ve kronik hastalık durumları kaydedilecektir. Elde edilen veriler istatistiksel olarak analiz edilecektir.

Bulgular: Araştırma fikrim var aşamasındadır.

Sonuç: Erken tanıda klinik meme muayenesi duyarlılığı ile mamografi duyarlılığının karşılaştırılması hedeflenmektedir.

Tartışma soruları:

- Son 2 yıl içinde mamografi çekilmiş olanları çalışmaya alalım mı?
- Klinik meme muayenesi yapan hekimin çalışma süresince mamografi sonuçlarından haberdar olmaması sağlanmalı mıdır?

20. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi
10-12 KASIM 2022-ERZURUM

[@ailehekimligiakademisiderneji](https://www.instagram.com/ailehekimligiakademisiderneji)

[@ailehekimligiakademisi](https://www.facebook.com/ailehekimligiakademisi)

[@AkademisiAile](https://twitter.com/AkademisiAile)

E-posta: info@tahad.org

AHAG Organizasyon Sekreteryası
E. tahad@evronas.com T.0212 2960460